

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre ... 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam BUDAPEST, SZERDA, 1907 OKTÓBER 16 42. szám

A Hir 42-ik száma:

VÁLSÁGOS a király állapota

Tüdőgyulladás van. Krízis előtt. Még mindig titkolódnak. Magyar orvosok királyunk betegségéről

Lehull a lepel a kiegyezési áruhárról

A miniszterelnök a holnapi ülésen beterjeszti a kiegyezési törvényjavaslatot

AZ ELSŐ alkotmánybiztosíték

Andrássy holnap beterjeszti

Meghosszabbítják a bank-szabadalmat!

Novemberben rendkívüli közgyűlést tart Budapesten az Osztrák-Magyar Bank. A bank-szabadalom husz évre való meghosszabbítását fogják kérni a magyar kormánytól

Lengyel Zoltán nem békül

Nyilatkozik A Hirben

Vajda Sándor bemegy a Házba

Nemzetiségi képviselők ma táviratot intéztek Vajda Sándorhoz, hogy a Ház holnapi ülésén feltétlenül jelenjen meg. Megjelenik!...

Hullámok a függetlenségi pártban

Zavar a horvát beszédek körül

Visszamegy a Vanderbilt-Széchenyi parti

Aknamunka a Népszínház ellen

A becsületes munka ellen törnek. Mäder nyilatkozik

Kilenc riport

Bródy Sándor regénye

Fenékiig romlott!

Soha nem volt olyan akut a magyar nyavalya, mint most. Mi ez a nyavalya? Örök iszonyodás attól a feladattól és attól a hatáskörtől, ahová a végzet, vagy a munka juttatott bennünket. Egy borzasztó betegség ez, amely a tehetséget, a rátermettséget, az ambíciót mágnes gyanánt elvonzza attól az iránytól, amelyen haladnia kellene és rossz, kártékony utakra tereli. Szó sincs róla, vannak itt előretörtetések, vannak itt kitaró ambíciók, de ha valaki megérkezett oda, a hová vágyott, akkor eldobja az evezőket és a csónak szabad prédája az árnyak. Társadalmi téren is így van ez; sehol anynyi csonka pirámis nincsen, mint nálunk. Ezt a nyavalyát talán még keletről hoztuk magunkkal. Mégis a polgári élet keretei, erkölcsi s nagyobb és könnyebben működő ellenőrzése nem engedi, hogy a seb végig rothadjon, de politikai életünkön fenékiig keresztülragta magát ez a nyavalya. Itt politikusnak lenni annyit jelent, mint bejutni a képviselőházba, beiratkozni egy pártkörbe, szerezeni egy gazdag feleséget és verbuválni klienseket az ügyvédi irodának. A politikai pálya minden szépsége, magasztossága, gazdagsága ebben merül ki nálunk.

Pedig a gyönyörű feladatoknak indiai gazdagsága öserdeje vesz körül bennünket. E pillanatban is, de már századok óta, sehol nem talál a becsvágy, a tehetség, a szorgalom becsesebb tereket, mint Magyarországon. És mit kell ezzel szemben látnunk? Azt kell látnunk, hogy barbárok módjára keresztülgázolnak a virágágyakon, amelyekben a legszebb feladatok virulnak. A függetlenségi párt rááll arra a drága, szent alapra, amelyet Kossuth Lajos rakott össze az ő zsenijének fehér márványköveiből s ráépíti szentségtörő kézzel a hatvanhetes vályogfalú, nádfedelű kalyibáját. Itt van a legnagyobb magyar fia, Kossuth Ferenc, aki utóbbi időben mint vasárnapi koca kuruc szerepel. Minden hetedik napon mond egy negyvennyolcas beszédet és minden hétköznapon egy-egy tettel rugja fel nagy apja elveit. A vidéken szerte hangzanak el a beszámolóik, nemzetiszintű a levegő tőlük mindenfelé és idefönn a feketesárga tetek egész légijója sötétíti el a magyar napot. Miért kell ennek így lenni?

És egyáltalában tartható állapot-e az, hogy egy nemzet, egy nagy és erős ország sorsa, anyagi jövője, erkölcsi létele attól függjön, hogy két alkudozó fél milyen szerződést köt, hogy melyik csapja be a másikat, vagy melyik csapja be a másikat jobban? A becsapásnak és az alkudozásnak hajszálfinom differenciáiról lóg fejünk felett a végzet, ezeknek beretvaélén táncol állandóan a sorsunk. És mindez miért? A józan

ész és a becsületesség erre választ adni képtelen. Mert valóban érthetetlen, megfoghatatlan ez. És nála még csak egy érthetlenebb: az, hogy az ország nyugodtan nézi ezt a gazdálkodást. Hiszen a legutóbbi választások ráparancsolták a kormányzatra, hogy a negyvennyolc utjain járjon, hogy mindennel, ami ennek és a magyarság szuverénitásával utjában áll, végezzen. Erre azt kell látnunk, hogy itt még soha kártékonyabb hatvanhetes politika nem dult, mint most és a magyarságot megcsufoló, Bécsnek eláruló és felrobbantani akaró nemzetiségeknek soha jobb dolguk nem volt, mint most. Csinálnak amit akarnak, megkapják amit követelnek, mert különben szaladnak a császárhoz panaszra, ott pedig mindig nekik van igazuk.

A jó szem megdöbbentő dolgokat vehet észre a láthatáron. Abból a zugból, annak a szemétdombnak az aljáról, ahová Kossuth Lajos rugta, rémitó arányokat öltve kel életre a reakció. Éhes fogait csattogtatja s ami kis virága, gyümölcse maradt a felvilágosultságnak, azt mind le fogja legelni. Darányinak nagy kedve volt itt már ahhoz, hogy jobbágytörvényt csináljon deressel és láthatjuk, hogy mi történik az általános választójoggal, amely csak a jövő évre kerül még csak a Ház elé. Lehetetlen, hogy ez a tény összefüggésbe ne legyen a néppárt nagy munkálkodásával és azzal az egy szociális rózsasalaj-csöppel, melynek illatával el akarja venni saját politikájának rossz szagát. A néppárt Lueger mintájára egy fokkal közelebb hajolt a szocializmus felé, úgy hogy ha végre az ország mégis megkapja a választói reformot, ő lesz a legelső, aki mellett verve ordítja a magyar nép fülébe, hogy a néppárt a nemzet egyetlen barátja.

A függetlenségi párt ezzel szemben néma és béna. Nem lát, nem hall, nem mozdul. A klerikalizmus gyorsan vágat végig fekete lován a pusztuláson és a reakció tüzes csóvját odavágja a házak tetejéhez. Némelyik kigyullad, némelyik nem. De ha csak egy fog is lángot, hát az is milyen veszedelem és milyen kár! Mennyi ellensége, mennyi baja van ennek a szegény országnak, amelyiknek nem lehet olyan akarata, amelyik idegen érdekbe ne ütközne. Egy természetes és jóleső mozdulatot nem tehetünk, mert kezünk, lábunk Ausztria porázával van megkötözve. Ezt is Kossuth Ferenc mondotta vasárnap. Azt pedig, hogy ezt türjük, bölcseségnek nevezte. Mi inkább azt hisszük, hogy ez nem bölcsesség, hanem ostobaság, amelyből erősen kezdünk már kigyógyulni.

HOLNAP!

Premier a képviselőházban

Wekerle Sándor miniszterelnök a Képviselőház holnapi ülésén előterjeszti a Kiegyezést. Még pedig az egész Komplexumot, nem csak a főbb elvi pontokat. A kvótaemeléssel hallgatni fog

Mikor a magyar és az osztrák kormány pontot tett a kiegyezési tárgyalásokhoz, elhatározták, hogy Wekerle és Beck október tizenhatodikán a parlamentek elé terjesztik a kiegyezési javaslatokat. Eredetileg úgy tervezték, hogy a javaslatokat azonnal a bizottságokhoz utasítják s pár napig, addig, míg a bizottságok elkészülnek munkájukkal, szünetet tart úgy a magyar képviselőház, mint az osztrák Reichsrath. Közbejött azonban a király súlyos és aggodalmat keltő betegsége, a miniszterelnökök nem járulhattak az uralkodó elé s így a kiegyezés ügye is kárt szenvedett. Így alig lehetett kilátás arra, hogy a kiegyezést még ebben az évben teljesen letárgyalják.

De a két kormányelnök ura kíván maradni szavának s holnap megtörténnek a nagy kinyilatkoztatások. Az utolsó órában megkapták a király felhatalmazását s így a kiegyezés egész anyaga kerül a Ház elé. Wekerle nagyobb vonásokban ismertetni fogja a két állam között létrejött vám-szerződés főbb pontjait. A képviselőház tagjai s az ország közönsége rendkívül érdeklődik a kiegyezés részletei iránt, — erről Wekerle beszélni fog, mert megkapta az engedelmet arra, hogy beszélhessen, hogy föltárhassa a kiegyezést, mely új bilincseket rak a magyar nemzetre.

Wekerle miniszterelnök ma egész nap a pénzügyminisztériumban dolgozott s újra, meg újra áttanulmányozta a kiegyezés aktaí, mert holnap nagy beszédet fog mondani. Kíváncsian várja a közvélemény, mint fogja palástolni azt a nagy bünt, hogy az ország gazdasági függetlenségét ismét elakadták, tiz esztendőre lemondtak minden jogunkról, lemondtak az ország fejlődéséről, önállóságáról, haladásáról. Szinte halljuk a frázisokat Wekerle ajkáról és halljuk a tap-sokat, miket beszéde ki fog váltani a gyöngé, akarát nélkül való parlamentből.

A holnapi ülés napirendjén szerepel a képviselőház bizottságainak megalakítása. Csak ezután kerül a sor Wekerle felszólalására, mely után — előreláthatólag — az ülés véget ér. Az elnök ugyanis nem akarja megengedni, hogy a miniszterelnök beszédére akárki is reflektáljon. Nem szabad ugyanis — az uralkodó többség felfogása szerint — a kormány cirkulusait zavarni.

Érdekes, hogy a miniszterelnök után Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is nyilatkozni fog a kiegyezésről, nyilván azért, hogy megnyugtassa a függetlenségi pártot. Kossuth után Andrassy terjeszti be az alkotmánybiztosítókat, majd újból felszólal a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter s az adóreformról fog nyilatkozni.

A nagy per

mégis főtárgyalásra kerül. Ámbár Polónyi Géza mást szeretne, de nem hagyja futni Lengyel Zoltán

Nyilatkozik a vádló

A sajtópörben Lengyel Zoltán a vádlott ugyan, a köztudatban mégis ő a vádló. Súlyos — s ha nem Polónyiról volna szó — hihetetlennek mondható dolgokat mondott el írásban és szóban arról az emberről, aki Magyarország egy gyenge pillanatában az ország pecsétjét meg tudta magának szerezni. A pecsét-őr megpecsételve bukott ki a bársonyszékből, hogy minden politikai vonatkozástól menten pusztán a maga szennyesével foglalkozhasson. S azóta élénk figyelemmel kíséri a nyilvánosság a nagy per folyását és eredményét, azt, hogy ki marad felül. Ma véget ért a vizsgálat. A vizsgálóbíró kihallgatta az utolsó tanút s lezárta az aktákat. A Hír munkatársa ebből az alkalomból fölkereste Lengyel Zoltánt s megkérdezte, mi terve van a pörével.

— Most jöttem fel a kerületemből — felelte Lengyel Zoltán. Az új parlamenti ülészek hozott föl. Amíg távol voltam a fővárostól, nem foglalkoztam a perrel. Nem is volt szükségem. Az egész bizonyítási anyagot beszolgáltattuk. Ennek csak egy részére rendelték el a vizsgálatot. Ez le is folyt. A többi részére nézve kénytelenek voltunk az egész hatalmas tömeget a főtárgyalásra fenntartani.

— Nem jelent be képviselő ur új tanukat, új bizonyítékokat?

A vizsgálat nagyjában tényleg be van fejezve. Most már fel fognak hívni bennünket záros határidő alatt, hogy a vizsgálat esetleges kiegészítése tárgyában indítványt tegyünk. A magam részéről azt hiszem: nem lesz előterjeszteni valónk. Csakis azért nem, hogy a főtárgyalás mielőbb megtartható legyen. Ezt azért is hangsúlyozom, mert a hetekkel ezelőtt tendenciózusan elterjesztett békehirek úgy tüntették fel a dolgot, mintha mi a főtárgyalást el akarnók kerülni, vagy erre bármi okunk volna. Pedig épp ellenkezőleg áll a dolog. Elejétől fogva minden módon odatörekedtem, hogy az ügy főtárgyalás elé kerüljön és pedig minél hamarabb.

— Hogyan keletkezhet mégis híre, hogy az urak békére vágnak?

— Kétségtelen, hogy a hír sem tölem, sem Vázsonyitól nem eredt. Az egész idő alatt falun voltam. Senkivel nem érintkeztem. A P. Loyddal különben sincs semmi összeköttetésem. Ha tehát valahonnan került oda: az ellentáborból jöhetett csupán. Ennek a trükknek pedig nyilvánvaló a célzata. Az új ülészek megnyitása előtt Polónyinak szüksége volt arra, hogy a kormányt és a függetlenségi pártot oda szorítsa, hogy őt a jelöléseknél el ne ejtsék, hanem neki még inkább tért engedjenek. Ezt a célt szolgálhatta csakis az új ellenzéki alakulásról és a békéről szóló híradás. Ez a Thaisz korszak fogásaihoz méltó nagyhangú cáfolat — a vakmerő koholmányról — port akart hinteni a közönség szemébe, mintha a per Polónyi részére jól állana. A mint láthatja, a trükk első része sikerült. A függetlenségi párt nemcsak meghagyta Polónyit az alelnökségben, hanem a két legfontosabb bizottságba is betették. Amit hejh, de keservesen fog megbánni politikailag is, de majd a per során is, mikor mindaz a sok szenny, amit ez a tárgyalás napfénnyre hoz, egyúttal a párt rovására is fog menni.

— Az a körülmény, hogy Polónyi ismét alelnöke a pártnak, csak nem befolyásolhatja a pört?

— Legyen egészen nyugodt. A per halad a maga útján. A tárgyalás is meg-

lesz. Sürgetni fogom állandóan. Mi nem térünk ki előle. Semmi okunk sincs reá!

Van tehát pör, sőt kövér pör. Tele rejtelemmel, sötét háttérrel szencációkkal s olyan férfival az előtérben, akit nagy harcok edzettek meg, akinek a küzdelem, a harc az éltető eleme s aki — mint ő maga mondja — alig várja a leszámolást az esküdtek előtt.

Tanácskoznak a pártok

— Jelöltek a bizottságokban —

1.

A függetlenségi és 48-as párt ma este hat órakor Thaly Kálmán elnökle alatt értekezletet tartott. Az értekezleten a kormány részéről jelen voltak: Apponyi Albert gróf és Günther Antal miniszterek, Meskó László és Mezőssy Béla államtitkárok. Hoitsy Pál ügyvezető alelnök indítványára az értekezlet a párt intéző-bizottságába pótlólag megválasztotta Visontai Somát, az első ülészekre megválasztott kivándorlási bizottságot a második ülészekre újból megválasztotta. Ezután a jelölő-bizottság terjesztette elő javaslatát a párt által a képviselőház kivándorló-bizottságába, az országos ipartanácsba és a közlekedési tanácsba választandó tagokra nézve. A kivándorlási bizottságba a következőket jelölték: Balogh Ernő, Burgán Aladár, Dudits Endre, Bohus Károly, Egry Béla, Ferenczy Géza, Horváth József (nagyvázsonyi), Justh György, Mérey Lajos, ifj. Madarász József, Metzner Béla, Kölkényesdy Mihály, Novák Dániel, Ugron Gábor, Urmánczy Nándor, Veres József, Ujházy Iván. — Az országos ipartanács tagjainak jelölték a következőket: Brágy Zoltán, Eitner Zsikmond, Gaál Sándor, Gotthard Sándor, Hoitsy Pál, Mérey Lajos, Szabó Kálmán és Tolnay Lajos. — A közlekedési tanács tagjainak jelölték: Babó Mihály, Batthyány Tivadar gróf, Barabás Béla, Benyovszky Sándor gróf, Földes Béla, Holló Lajos, Jankovics Marcell, Kubik Gyula, Thaly Ferenc, Teleki Arvéd gróf.

A horvát beszédek sorsa került ezután megvitatás alá, melyről lapunk más helyén számolunk be. Kelemen Samu megemlítette most a pécsi szabad tanítási kongresszuson történeteket. A szabad gondolatnak — mondta — lelkes híve és azt tartja, hogy aki bilincset rak a gondolatra, bilincset rak a nemzetre is. De éppen a gondolat szabadságával és a meggyőzés kölesítésével tartásával nem tartja összeegyeztethetőnek azt az eljárást, amelyet ezen a kongresszuson Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterrel szemben tanúsítottak. Ez eljárás ellen nemcsak a párt egésze tiltakozik, hanem tiltakoznia kell mindenkinek, aki komolyan veszi a gondolat-szabadság nagy elvét. Az értekezlet Kelemen Samunak ezt a kijelentését élénk helyesléssel vette tudomásul. Az értekezlet fél nyolc órakor ért véget.

2.

Az alkotmánypárt ma este Széll Kálmán elnökle alatt értekezletet tartott. Gróf Toroczky Miklós a párt jegyzője előterjeszti, hogy a párt a kivándorlási bizottságba hét tagot jelöl. Ezek a következők: Széll Kálmán, Bernát István, Buday Barna, Czobor László, Daniel Pál, Esterházy Mór gróf és Greskovich Vilmos. Az ipartanácsba a párt két tagot jelöl, akik a következők: gróf Batthyány Lajos és Nagy Ferenc. A közlekedési bizottságba három tagsági hely illeti meg a pártot, amely a bizottságba a következőket jelöli: Semsey László gróf, Szilassy Zoltán és Toroczky Miklós gróf. Az értekezlet a jelöléseket egyhangulag tudomásul vette. Ezután Széll Kálmán elnök bejelentette, hogy gróf Andrassy Gyula belügyminiszter bejelentést óhajtott tenni a pártnak.

Andrassy Gyula gróf előadta, hogy a képviselőház holnapi ülésén elő fogja terjeszteni a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről, a hatásköri bíróság felállításáról, az állami közigazgatás elvét statuáló lex-Szapáry eltörléséről és végül a törvényhatósági és az állami tisztvisé-

lők nyugdíjviszonyosságáról szóló törvényjavaslatokat.

A pártértekezlet a belügyminiszter bejelentését nagy lelkesedéssel és éljenzéssel egyhangulag tudomásul vette, amire az értekezlet Andrássy Gyula gróf zajos éltetésével véget ért.

MEGHOSSZABBITJÁK az Osztrák-Magyar Bank szabadalmát

Novemberben rendkívüli közgyűlést tart Budapesten az Osztrák-Magyar Bank. A bankszabadalom husz évvel való meghosszabbítását kéri

Alig, hogy véget ért a hosszú és keserves kiegyezési komédia, alig, hogy rárakták a kiegyezés nehéz bilincseit az országra, máris új támadás készül Magyarország ellen. Nem elég, hogy a csufos kiegyezésben feladtuk minden jogos követelésünket, nem elég, hogy a bank szétválasztásának a dolgát már most nem intézték el, most azon fáradoznak osztrák ellenségeink, hogy a bank elkülönítésének ügyét örökre eltemessék. *A Hír* bécsi tudósítója arról értesül, hogy novemberben az Osztrák-Magyar Bank Budapesten rendkívüli közgyűlést fog tartani. Tudvalevő, hogy a bankszabadalom 1910-ben lejár és hogy annak meghosszabbítását három esztendővel előbb kell kérni. Biztos értesülésünk szerint a bank ezen a rendkívüli közgyűlésen kérni fogja a bankszabadalom husz évvel való meghosszabbítását. Hosszulejáratu kiegyezés helyett tehát hosszulejáratu bankszabadalom lesz. Amint nyilvánvaló, hogy a kiegyezés is husz esztendőre van kontemplálva; bizonyos, hogy ez a terv is a huszesztendős kiegyezéshez kapcsolódik. Ez a terv nem új. Pranger József udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára mult héten Budapesten járt; bizalmas értekezletre hívta össze a vidéki fiókok igazgatóit és utjának eredményéről jelentést tett lovag Bilinszky bank-kormányzóknak, aki az egész akciónak a megindítója. Bilinszky és Pranger urak nagyon jól ismerhetik a mai többséget és különösen a mai politikai helyzetet, ha tejtéstvéreik, Wekerle és Beck példájára ilyen hallatlanul vakmerő ajánlattal előmerészkednek. Kell, hogy ez a magyar szempontból hallatlanul arcátlan ajánlat feltétlen elutasításra találjon. Kell, hogy az egész parlament még a gondolatától is irtózzék ennek a vakmerő ajánlatnak, amely csuf arculesapása minden törvényes álláspontnak. Mutassa meg az egyszer a függetlenségi többség, hogy félreismerték az elvtelenségét.

Ki gondoskodik a többiekéről? Nagy meglepéssel hirdeti a kormány egy nagyjelentőségű, érdekes újítását. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, elrendelte, hogy a fegyvergyakorlatra bevonuló vasgyári munkások a katonai szolgálat idején fizetésüket megkapják. A földmivelségi miniszter egy körrendeletében kimondotta, hogy a beszterezobányai, selmeczbányai és körmöczbányai egyesített társaságok kötelekékbe tartozó nős, családos erdei munkásoknak arra az időre, míg fegyvergyakorlatra bevonulnak, a mennyiben szakmájukban dolgoznak, fizetésük teljes összegét, amennyiben nap számban vannak, fizetésük 60 százalékát kifizesse. Szép, szép. Mindenképpen új és mindenképpen nagyjelentőségű intézkedések ezek. De, ha már ezen az uton van a kormány, ne álljon meg a felén és gondoskodjék más munkásokról is. Gondoskodjék a mezői munkásokról, a gyári munkásokról, gondoskodjék a munkások fegyvergyakorlatra való behívásának rendezéséről, a jó kormány,

Nagybeteg a Király!

Hivatalosan Katarrhus, valóságban tüdőgyulladás. Nyugalmasabb hírek. Csöndes éjszaka, csökkenő láz, javulás. De vajjon igaz-e és tartós lesz-e a javulás? Ostromolják a schönbrunni Kastélyt. A Király délvidékre megy, ha fölgögyul. Hibásan Kezelték a Királyt

A schönbrunni beteg felől ma nyugalmasabb hírek érkeznek. Boldogok volnánk, ha a kedvező jelentések igazak lennének, de fájdalom, nem merünk fontást nélkül hinni bennök. Hihetetlen erőfeszítést követ el az udvar, hogy a király betegségét enyhének és jelentéktelennek tüntesse fel. Épp tegnap derült ki, hogy a kommunikék — enyhe szóval — erősen szépitették az uralkodó állapotát, mert az orvosok kezdettől fogva fölismerték a baj komolyságát és veszedelmességét. Mint merénk hát hinni a javulásról szóló mai hírekben?

Tudomásul vesszük tehát az örvendentes ujságokat, de azzal, hogy nem lesz majd meg, ha a legközelebbi óra esetleg elszomorító fordulatot hoz. Egyebekben a legvalószínűbb az, hogy ma csakugyan nem állt be lényegesebb változás, rosszabbodás nem történt, amit lehet vigasztaló jelnek is tekinteni és lehet figyelmen kívül is hagyni: hiszen rendes eset, hogy a legsúlyosabb betegségek épp a válság óráiban mutatják a legvadabb hullámzásokat. Nagyon keserves, hogy a mi kedves, öreg királyunk állapotáról így kell beszélnünk, de mindennél előbbrevaló, hogy az ország lásson tisztán és ne meglepetésképpen érje a sötét valóság. Annál is jogosabb minden pesszimiztikus felfogás, mert a megnyugtató hírek mellett föltétlenül megbízható forrásból azt a jelentést kaptuk, hogy a királynak nem egyszerű katarrrhusa van, hanem komoly, veszedelmes, egyre terjedő tüdőgyulladás, amely holnap ér el a krízishez. A mai éjszakától és a holnapi naptól függ a nagybeteg király állapotának fordulása.

I.

Csöndes éjszaka

Bécs, október 15.

— *A HIR tudósítójának telefonjelentése.* — Az első jelentés, amely ma a schönbrunni kastélyból kikerült, az, hogy a király meglehetősen nyugodtan töltötte az éjszakát. Sokkal kevesebbet köhögött, mint eddig, kevés megszakítással és igen jól aludt, reggel, amikor fölébredt, lázmentes volt, frissnek érezte magát és étvágygyal reggelizett. Ez öt órakor volt. Kezéssel utóbb kinyitott a király szobájának az ablaka, — szellőztettek. Tíz perccel utóbb az ablak bezárult és ekkor hidegvizes ruhába göngyölték a királyt és újra lefektették. A borogatás kitűnően esett a királynak, fölfrissült, sötét két hét óta ma először — jókedvű volt. Most orvosi vizitre jelentkeztek Neusser tanár és Kerzl doktor. A király hőmérséke lázmentes és normális volt. A váladék bőségebb és gyakoribb, mint eddig, de a doktorok ezt is kedvező jelnek mondják. Fordulatról egyelőre még nem lehet beszélni, mert lehetséges, hogy az örvendetes szimptomák csak ideig-óráig tartanak. És tényleg, tíz óra után valamelyes láza támadt az uralkodónak és fáradtságról kezdett panaszkodni.

Kerzl doktor közvetlenül az orvosi látoga-

tás után fogadta *A Hír* bécsi munkatársát és a következőket mondta a király állapotáról:

— Bizonyossággal még nem szolgálhatok. Az éjszakával meglehetősen meg vagyok elégedve. Közönséges bronchitise van a felséges urnak, lázzal kapcsolatban, amely nem túlságosan magas ugyan, de azért megviseli a királyt. Aggodalomra igazán nincs másért ok, csak az uralkodó kora miatt.

Ami más szóval annyit jelent, kibírja-e a hetvennyolc éves beteg a meglehetősen könnyű betegséget?

A délelőtt

Rosszul Kezelték a Királyt

— *A HIR tudósítójának telefonjelentése.* — Bécs, október 15.

Tíz órától kezdve kedvezőtlenre fordult a király állapota. A hőmérséke emelkedett és a katarrrhusos jelenségek semmiel sem voltak enyhébbek, mint tegnap. A bő váladékot jó jelnek minősítik. De kimerült, sőt ideges a király, amit azzal magyaráznak, hogy állandóan dolgozik és többet, mint szabad volna. Reggel mandulatejet ivott a király, később erős levest evett nagyon jóízűen. Ma is fogadta a rendes társaságát, Paar grófot, Bolfras bárót és Schiessl lovagot. Kivülök még Daruváry udvari tanácsos referált a kabinetiroda részéről a kiegyezés ügyében és Aehrenthal báró külügyminiszter is járt a kastélyban. Ferenc Szalvator főherceg is személyesen tudakozódott a király állapota felől, Kerzl doktorral félóra hosszat beszélgetett, de a király szobájába nem ment be.

Tizenegy óra után valamivel jobban érezte magát a felség és csöndesen elbeszélgetett a környezetével. A kastély népének hangulata ma hasonlíthatatlanul jobb, mint tegnap volt, szinte alig lehet rájuk ismerni. Azt vitatták meg az uralkodóval, hogy nem lenne-e jó, ha a fölgögyulása után, amelyt most már bizonyosra vesznek, délvidékre menne. A király kijelentette, hogy semmi szín alatt nem hagyja el az országot. Ekkor valaki Raguzát ajánlotta, de ezt a tervet elejtették, mert ott nem találna megfelelő hajlékra a felség. Merán is szóba került és valószínű, hogy oda megy majd az uralkodó. A Rottenstein-kastélyban laknék, ha csakugyan odamenne.

Később ujságot olvasott a beteg és azon panaszkodott, hogy nem szabad szivaroznia. Majd azt kérdezte az orvosoktól: szabadna-e rövid sétát tennie a parkban? Az orvosok tagadó választ adtak, mert a levegőváltozás nagy komplikációkat idézhetne elő.

Tizenkét órakor automobilon megjelent Montenuovo herceg, a király második udvarmestere és majdnem egy óra hosszat időzött a felségnél. Nehány perccel az udvarmester után Ferenc Ferdinánd főherceg automobillja érkezett meg. A főherceg tíz percig időzött a királynál, s amikor lejött tőle, szemmel láthatóan jókedvű volt.

A tőzsde is nyugodtabb volt ma. A tőzsde-titkár kommunikéje így szól:

A mult éjjel jobb volt az előzőknél. A király nyugalmát kevésbé zavarta a köhögés. Ő felségének nincs láza s a hurut örvendeten oldódik.

A jelentés megnyugvást keltett, de később ismét nyugtalanság volt tapasztalható. Az a hír terjedt el, — és erről már *A NAP* is hírt adott, hogy a király kezelésében hiba történt és ez is egyik oka, hogy a betegség komolyabb lefolyásu, mint amilyennek várták.

Azt beszélték, hogy néhány nappal ezelőtt, amikor a király torkára is áterjedt a hurut, lápiszkezelést alkalmaztak és ekkor történt, hogy a lápiszszal erősebben égették meg a király torkát, mint amennyire akarták, vagy kellett volna. Ez egyideig titokban maradt, de most már a nyilvánosság elé került és orvosszakértők körében nagyon komolyan tárgyalják. Az orvosok igen veszedelmesnek tartják a tévedést olyan körülmények között, mint a műlyenek a király állapotában fennállanak. Természetesen Schönbrunnban mindent elkövettek az orvosok, hogy a hibát jóvátegyék, s kellő intézkedések történtek, hogy a tulzott lápiszkezelés hatásait ellensúlyozzák.

Tüdőgyulladás!

Krizis előtt

Bécs, október 15.

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Délután négy órakor, a király betegségéből jövet egy udvari méltóság, aki a magyar fővárosban is nagyon népszerű, fogadta a HIR munkatársát, s az összes hivatalos jelentéseket megcáfolva, a következő autentikus, szenzációs közléseket tette:

— Most jövök a felségtől, még az orromban a dolgozószobája patika-szaga. A felséges ur ma határozottan jobban van, mint tegnap, de fájdalom, ez nem jelenti a veszedelem elmulását. Láza van, és olyan hevesen köhög, hogy az ijesztő. Roppant sűrűn használja a zsebkendőjét, és azt a csészét, amelybe a váladékot köpi. Határozottan állíthatom, hogy a veszedelem csakugy fennáll, mint eddig. Kifelé erről nem beszélnek, sőt ellenkezőleg, lélek nélkül, egészen gyárilag készülnek a megnyugtató jelentések. Lehet mondani, egyenesen az ellenkezője igaz a kommunikálnak. A királynak tüdőgyulladása van. Az orvosok az első perctől kezdve fölismerték ezt. A jobb tüdőszárny teljes gyulladásban van és most csak azon erőlködik Neusser tanár, hogy a bal tüdőszárnyat megvédje. Ezt szolgálja az a rendelkezése is, hogy a királynak nem szabad lefeküdnie, ez a rendes utja az elharapódzás megakadályozásának. Én nem látom értelmét a titkolódzásnak. Ellenkezőleg, az az álláspontom, hogy nyíltan be kell vallani a bajt és nem szabad megtéveszteni két ország népét, amelynek rengeteg érzelmi momentuma és fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy milyen a király igaz állapota. A király állapota momentán enyhe és ha a holnapi krízisen is ilyen lesz, akkor talán megmenthető a felséges ur élete. A mai éjszakán és a holnapi napon kockára van téve minden. Holnap esetleg már bizonyossággal fogok szolgálatni.

Ez az ijesztő információ mindenestre mást mond, mint az eddigi jelentések. Ez az első nyilatkozat, amely autentikus szájából először ismeri be, hogy a királynak tüdőgyulladása van.

Bécs, október 15.

Feltétlenül hitelt érdemlő forrásból értesülünk, hogy a király állapota komoly. Baja tüdőcsucs-hurut, amelyben három-négy nap múlva lesz a fordulópont. Abból a körülményből, hogy az uralkodócsalád tagjait nem hívták ő felségéhez, arra lehet következtetni, hogy aggodalomra nincs ok. Az uralkodó táplálkozása kielégítő. Más oldalról ezt jelenti: A múlt éjszaka aránylag jó volt, noha a köhögés erős lett és láz állott be. Reggel a hőmérséklet nem emelkedett túl 37.3 fokon, de a király kedvetlen volt, később frissebbnek érezte magát és munkához látott. A jelekből ítélve, remélhető, hogy nemsokára egészen kiheveri betegségét.

Nem akar orvosságot szedni

Bécs, október 15.

A király környezetéből kiszivárgott a hír, hogy ő felsége állapotában javulás állott be. Az orvosok dolgát megnehezíti az a körülmény, hogy az uralkodó, mint általában olyanok, akik sohasem betegeskedtek, eddig nem akart orvosságot szedni és az utolsó napokig csak inhalációkat és torokölőket végzett. Most azonban alkalmazkodik az orvosi rendelésekhez, beveszi a gyógyszereket, amelyeket Kerzl a láz, az álmatlanság és a fejfájás ellen ad be.

Rossz éjszaka, lázas nap

Bécs, október 15.

A király a múlt éjszaka rosszabbul érezte magát, mert éjjel a köhögéstől alig tudott aludni, de aztán enyhült a köhögés és ő felsége nyugodtan aludt. Reggel a szokott időben kelt fel és jó hangulatban volt, étvágygyal reggelizett, aminthogy betegsége óta csak a reggeléhez van étvágya. Dél előtt aránylag jobban érezte magát, mint eddig és mikor dr. Kerzl megvizsgálta, azt találta, hogy majdnem egészen lázalan. Tíz óra tájban láz jelentkezett és attól kezdve folyamatosan emelkedett, de még délután sem volt jelentékenyen több 38 foknál. A hurut állandó, az oldódás nem halad; a köpet bőséges és a katarrhus nem okoz nehézségeket. Napközben ő felsége egy-egy pohár pezsgőt ivott, ami szemlátomást jót tesz, az erőállapot és a szív működés kedvező.

Harmincznyolcfokos láz

Bécs, október 15.

Felhivatalosan jelentik: Ő felsége állapota ma délelőtt kedvező volt. Délután egy kis láz jelentkezett, ami azonban éppenséggel nem nyugtalanít. A király délelőtt államügyekkel foglalkozott. A hurut nem változott, azonban nem okoz nagyobb kellemetlenségeket, mint hogy a nyálkaváladék bőséges. Dél előtt Aehrenthal külügyminiszter megjelent a schönbrunni kastélyban, ahol gróf Paar főhadsegédet kereste fel és nála érdeklődött a király állapota felől. Ferenc Ferdinánd trónörökös, aki ma reggel érkezett Bécsbe, délben kihajtatott Schönbrunnba. Délután báró Chertek Emil, a császári ház javainak vezérigazgatója jelent meg a palotában. Délután hat órakor a király hőmérséklete 38 fok volt. Étvágya jó, szív működése kielégítő. Környezetéből csakis megnyugtató híreket hallani.

Sétál a folyosón

Bécs, október 15.

A király holnap már a zárt folyosókon és ugyancsak zárt terrazon sétálgatni fog. Erre a célra ma ezeket a helyiségeket tizenhét fokra fűtik. Ez a körülmény valószínűvé teszi, hogy a beteg állapota csakugyan a javulás felé halad.

II.

A vén katona

Schönbrunn, október 15.

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

A király közvetlen környezetéből rendkívül érdekes hírek szivárognak ki. Az ősz uralkodó keményen állja a betegségét, nem zúgolódik, nyugodt megadással türi sorsát. Tudvalevőleg orvosai rendelkezése az uralkodónak a nap, sőt az éjszaka legnagyobb részét is egy nagy karosszékben kell tölteni, ez a karosszék kétszáz esztendő műremek és a király mindig szeretett ebben ülni, a palota belső erkélyén, amely a parkra néz. A király ilyenkor tábornoki köpenyben ült. Ehhez ragaszkodott. Kerzl doktornak az elmúlt éjszaka, amikor fel akarta öltetni köpenyét is és ez nehezen ment, fájdalmakat okozott neki, szomorú mosolylyal mondta:

— A vén katona egyenruhában megy

a tűzbe. Ma reggel, amikor felkelt, katonanadrágját és bluzát is felvette. Schönbrunn környékén állandóan nagy tömeg áll, lesik a híreket, amelyek a jó öreg uralkodó betegségről szólnak. Sajnos, a hírek még mindig nem adják tudtul a király teljes felépülését.

III.

Magyar orvosok a király betegségről

Néhány neves belgyógyászt megkérdeztünk, mi a véleményük a király állapotáról. Elment a HIR tudósítója dr. Schaechter Miksa egyetemi tanárhoz, aki a legnagyobb tartózkodással nyilatkozott:

— Orvos csak olyan betegről mondhat véleményt, akit látott és még akkor is nehéz a belgyógyász helyzete; sokszor napokig tapogatózik, míg a helyes diagnózist megtalálja. El kell fogadni a tudósításokat, amik érkeznek, bármilyen tökéletlenek legyenek is.

— Mégis, ha katasztrófa történne, meglepetés volna-e az orvosok számára? — kérdezte tudósítónk.

— Ő felsége öreg ember, hetvennyolc éves és az öregség maga elég betegség! — ez volt a felelet. — Én többet nem mondhatok, de ha részletesebb felvilágosítást akar, menjen Tauszkhoz, az majd beszél, amennyit csak akar.

Megfogadtuk az orvosi tanácsot és elmentünk dr. Tauszk Ferenc egyetemi tanárhoz. A kitűnő belgyógyász véleményét a következőkben foglalta össze:

— Betegről, akit az orvos meg nem vizsgál, csak általánosságban mondhat véleményt. Ő felsége, aki mindig egészséges és rendkívül mérsékelt életű ember volt, nyilván egy hüléstől származó hörgőhurutban szenved, amelynek hajlama van a lefelé terjedésre és amely hörgőhurutnál a veszély akkor mutatkozik, ha a tüdőszövetet elérve, tüdőgyulladást eredményez. Nagyon valószínű, hogy a huruttal kapcsolatosan apró kiterjedésű hurutos, tüdőlobos gócek keletkeztek, amelyek akkor azonban, ha nem nagyon számosak és egymással össze nem folynak, kielégítő szív működés mellett aggodalomra okot nem adnak. A veszély, amely itten mégis figyelembe veendő a beteg magas kora. Bármilyen jó valakinek a szervezete, hetvennyolc évnel a szív és üterek olyan elváltozásokat mutatnak, melyek az elmeszesedés fogalomkörébe tartoznak, s amely alól csak fokozatbeli különbségek tehetnek, de amelyből ily magaskorú egyéneknek magukat kivonni lehetetlen.

— Ő felsége — ugylátszik — azon szerencsés halandók közé tartozik, akiknél elmeszesedés — amint legalább azt az orvosi jelentések is hangoztatják — még korához képest is csak igen kis mértékű és így egyelőre a szív és üterek részéről nagyobb veszélytől tartani nem kell. A hurut egymagában, ha csak a gócek okozzák rendszerint jól gyógyítható hajlammal bír, ha a beteg kellően táplálatik és erőben tartásáról gondoskodnak. Látjuk a jelentésből, hogy eziránt is gondoskodás történik, amennyiben a táplálvételre a kezelő orvos igen nagy súlyt helyez. Az is csak előny, hogy ő felségét nem kényszerítik az ágyban maradásra. Idősebb embereknél az ágyban fekvés rendszerint bizonyos veszéllyel jár. Tudniillik a fekvéstől ugynevezett sülyedési vérbőség keletkezik, kivált ha a szív működés ki nem elégítő. Az által, hogy ő felségét fenn hagyják és ülni, sőt mozogni engedik, e sülyedési vérbőség, amely kiterjedve rendszerint tüdőgyulladást okoz, szerencsésen megelőzhető. Nagyjában, amennyire a jelentések-ből kivehető a hörgőhurut olyan fokúval állunk szemben, amely ugyan a tüdőszövetet helyenkint elérte, apró tüdőlapgócokhoz vezetett, amelyek azonban nem terjednek. És ami a legfontosabb a szív egyelőre minden tekintetben akadálytalan.

ÖNKÉNTES ÁRVERÉS ŐS-BUDAVÁRA

felosztása alkalmából

Október 14-ikén, 15-ikén és 16-án hétfőn, kedden, szerdán árverésre kerülnek szabad kézből az összes épületi faanyagok, cserépfedőlemezek egy amerikai pneumatikus kocsit, egy Peugeot-gyártmányú autómobil, 200 darab cirkuszi löszerszám, 200 darab nyári és téli lópokróc.

Cirkuszok, színházak és kereskedők figyelmébe! Huszonöt ezer darab mesés kiállítású férfi és női kosztium, 2000 pár trikót, nagymennyiségű női és férfi fehérnemű, 5000 pár cipő és csizma, 10,000 drb különféle kalapok stb. stb.

Szállodai, vendéglői és kávéházi berendezések. 100 darab vaságy, asztalok, székek, 20 darab íróasztal, szekrények, állványok, 10 darab kiállítási üvegszekrény, szobrok, stb. stb.

Quisisanán automata-buffet

teljesen berendezve, tizenkét géppel.

Karlsbadi porcellán és majolika,

10,000 darab üvegváza, 15,000 darab tányér és teljes szervizek, kávé, teás csésze.

ÖSSZES TÁRGYAK

a legtöbbet ígérőnek egyenként és összesen eladatnak. Az árverés mindennap tíz órakor délelőtt kezdődik s folyik egész nap.

Haljanak éhen a szimulánsok!

Ebben a szerencsétlen szegény országban, ahol nem tudja mindenki becsületes munkával a kenyerét megkeresni, most egy furcsa, speciális és nagyon elszomorító műfaja derült ki a bünnel, a szélhámosságnak. Rájöttek, hogy a kórházakban, a szomorú, rideg kórágályokon nagyon sokan fekszenek, akiknek kutyabajuk sincs. A komor és tragikus falakon belül, amelyekre irtózatlan nézünk föl az utcáról, egész légió olyan ápolatlan tartózkodnak, akik valami betegséget szimulálnak, hogy felvegyék őket a sóhajok, nyögések, halálhörgések birodalmába.

Nyomorult, éhes, munkanélküli páriák, akik vagy gyávák vagy tehetségtelenek voltak komolyabb bűnök elkövetésére, ehhez a szélhámossághoz fordultak, hogy kenyerük és fődélük legyen. Mert a szomorú kórházban igen finom eszikelevest, tápláló angol husokat, befőtteket kapnak a betegek, szép, tiszta, puha ágyba fektetik őket és semmi dolguk nincs. Ezekkel az előnyökkel szemben a szimulánsok alávetették magukat a fekvés és néhány kávéskanál orvosság gyötrelmeinek. És éltek vigan, gond nélkül a szegény csalók, miközben nyögtek egyet-egyét és a halált emlegették.

Most vége szakadt a szimulánsok arany napjainak. Kikergetik őket a paradicsomukból, a kórházból. Andrassy Gyula, a belügyminiszter, az a pallosos, szigorú angyal, aki kiűzi az édenből a szimulánsokat. Ma adta ki a hivatalos listát, amely szerint az ország összes kórházaiból kitaltatnak a következő szimulánsok:

Freudenfeld Mihály (Lika-Krbava vármegye) 37 éves, Tanczos Lajos (csongrádi) 21 éves, Tunkel József (magyar-szölgyéni) 33 éves, Vukelics Péter (Pozsega vármegye) 51 éves, Spindrics Lajos (Belovár-Körös vármegye) 17 éves, Spindrics Magdolna (Belovár-Körös vármegye) 46 éves, Brkovic Márk (Zágráb vármegye) 6 éves, Perkolabics Miklós (Zágráb vármegye) 21 éves, Ilics Mile (Lika-Krbava vármegye) 40 éves, Ilics György (Varasd vármegye) 20 éves, Steinfeszt Adolf (Bécs) 66 éves, Vidakovics Lukács (Verőce vármegye) 55 éves, Zsebhelyán Miklós (Temes vármegye) bizonytalan kora, Kern Mihály (Sopron) 35 éves.

Hát kimásznak szegények a jó, nyugalmas ágyakból és kimennek az utcára, hajlék és kenyér nélkül. Mert a további megélhetésükről már elfelejtett gondoskodni a belügyminiszter. Legálább utlevelet adna nekik Amerikába.

A HIR

ÁRVERÉS ELŐTT a kőbányai Szt.-László-templom

Beszélgetés Hock Jánossal

Az öreg hivatalos lap hasábjain különböző rendű és rangú alperesek közé belékerült a *kőbányai katolikus templom* neve is. Kis hiján mult, hogy a kőbányaiak büszkeségét, az új Szent László-templomot a hitelezők el nem árvereztették. A templom alapnak adóssága volt, amire nem tudtak fedezetet teremteni. A hitelezők *foglaltattak*, sőt már az árverést is *kihúzták a templomalap ellen*. Az utolsó pillanatban aztán közbelépett a főváros tanácsa és *kifizette a templom tartozásait*. A tanács fölkerítte Hock János plébánost, hogy a jövőben takarékosabb legyen, nehogy a templom ismét az alperesek nevei közé jusson. A *Hir* tudósítója ebben az ügyben beszélt Hock János képviselővel, a Szent László-templom plébánosával, aki a következőket mondta:

— Nem tudok róla, hogy a templomalap ellen árverést tüztek ki. De ez nem is történhetik meg, mert a kőbányai templomnak nincsen *semmi néven nevezhető alapja*. A plébánia különben sem tartozik senkinek. Felmerültek ugyan apró-cseprő kiadások, melyeket én a sajátomból fizetem ki, miután hasztalanul kértem erre a főváros tanácsát, — ez nem tartozik reám. A templomot ezért nem is lehet perelni, mert minden kiadás a kegyurat, a fővárost terheli.

Igy a plébános. Nem tud tehát semmit az adósságokról. De most már nincs baj. Fő az, hogy kifizették a tartozásokat. Nem árverezik el a templomot.

Uj m. sz. Miután már az m. sz.-ek megszülettek, nagyranőttek, elterjedtek és megbuktak Magyarországon és most valamennyien a tönk szélén állanak, uj m. sz.-ek illetőleg f. sz.-ek vannak készülöben. A *Magyar Gazdaszövetség* már régebben mozgalmat indított földbérlet szövetkezetek szervezése tárgyában. E szövetkezetek célja nagyobb birtoktesteknek kibérlése, ily módon egész falu népe hozzájuthat olcsó bérlethez, a miben szervezetenül eddig nem volt része. Ily bérlet-szövetkezet van alakulóban bars megyei Brogyánban, ahol a kiscsárdák az oldenburgi hercegnő tulajdonát képező birtokot fogják bérebe venni. A hercegnő maga is híve az eszmének s az ő fenkőlt gondolkodásának köszönhető, hogy a szövetkezet létrejön. Ujabbán az O. M. G. E. üzemi osztálya határozta el, hogy külön nyilvántartást vezet azokról a birtokokról, melyek tulajdonosai azokat szövetkezeti bérletek céljaira átengedi. Tehát most már f. sz.-ek, földbérlet szövetkezetek is vannak. Ebben a pénztelen, zavaros világban még csak ez hiányzik.

Hol vannak a gyermekek? Baranya megye déli részén, az ország egyik legaldottabb vidékén, ahol minden megvan, gyönyörű vidék, gyönyörű termőföld, gazdagság, hiányoznak: — a gyermekek. Harmadfélezer lakossal bíró községekben *mindössze tizennyolc gyermek hallgatja a tanítót; két esztendő óta egyetlen gyermek sem született*. Nagyarsányon három év óta tizenhét gyermek látott napvilágot. Siratni való állapotok ezek, a gyermektől való irtózás megrontotta az egész délvidéket. A politikai és egyházi hatóságok minden törekvése hajótörést szenvedett; a statisztikai adatgyűjtés itt nem orvosság. Nagy társadalmi akciót kellene indítani és felvilágosítani a népet.

Éljen Pikler! — Abcug Pikler!

Az egyetemen mindennapos a verekedés. A rektor „kissé szabad folyást” enged a szenvedélyeknek

Három napja minden délután zug az egyetem folyosója a diákok tüntetésétől és a zugás állandóan egy-egy pofon, ütés végakkordjaiban cseng ki. A tüntetés oka *Pikler* professzor, akinek tulságosan hangsúlyozott nemzetközi tanítását a hazafias ifjúság nem akarja válasz nélkül meghallgatni. A tüzes, ifju szenvedélyek így aztán mindennapos skandalummokká tömörülnek, amelyek annál lármásabbak, mert a rektor eddig meglehetősen elnézően viselkedett a tüntetőkkel szemközt.

Piklernek ma délután is órája volt, amelyet estig tartó tüntetés és verekedés követett. Amikor a professzor öt órakor belépett a termébe, a hallgatóság egy része éljenzett, a többiek pedig bottal verték a padokat, abcugoltak, kiabáltak. Néhány perc alatt azonban sikerült a zavargókat lecsendesíteni, s az előadás teljes rendben folyt le. Előadás után kitört a vihar. A folyosón állók a tereméből kijöveket megverték. Pikler látva a felizgatott kedélyeket, néhány hallgatója kíséretében a *Szerb-utcai kapun* távozott. A tüntetők néhány percig ott zajongtak a hármast terem előtti kisfolyosón, mikor azonban meghallották, hogy Pikler már elment, bevonultak az aulába.

Itt a tüntetés újra *verekezőssé* fajult. Ekkor megjelent a hallgatóság között dr. *Török Aurél* rektor. Rövid beszédet mondott, amelyben hivatkozott a hallgatók hazafiasására és figyelmeztette őket, hogy ilyen eszközökkel nem lehet eszmei harcot végig vinni. Majd így fejezte be:

— Én eddig szenvedélyeiteknek *egy kissé szabad folyást engedtem*, de most kérek benneteket, csillapuljatok le. Az isten áldjon meg bennünket.

A rektor beszéde után az ifjúság nyugodtan széteszlott.

Pikler hívei holnap este rendeznek tüntetést a tudós mellett azon a vacsorán, amelyet a társadalomtudományok szabad iskolája rendez. A résztvevők oly számosan jelentkeztek, hogy a Bristol szálloda nagyterme, ahova a vacsorát eredetileg tervezték, szűknek bizonyult. A társasvacsoara ezért a *Royal szálló földszinti nagytermében* lesz.

*

A rendőrség a tüntetésen az utcán letartóztatta és a IV. kerületi kapitányságon előállította Olasz Pál hírlapíró és Teisz Manó, Brichta Arnold, Rosenfeld Henrik betűszedőket, akik éppen arra sétáltak. Igazolás után mind a négyet szabadon bocsátották.

Alászolgája, éjjeli ügyész ur! Annak a reményében mondjuk ezt, hogy igaz az, ami ma este a függetlenségi párt kapui mögül kiszivárgott. Ma este néhány függetlenségi képviselő a pártkörben kérdést intézett *Günther Antalhoz*, hogy mi van a sajtóreformmal, milyen stádiumban vannak az elkészült munkálatok és milyen elvek szerint készül. *Günther Antal* igazságügyminiszter erre, amint ezt *egy függetlenségi képviselő* mondotta *A Hir* munkatársának, kijelentette, hogy a *sajtóreform* készül, nagy részben *már készen is van*. Eddig csak annyit árulhat el róla, hogy a készülő *új sajtótörvény mindenkorra véget vet az előzetes lefoglalás és az éjjeli vagy hajnali ügyész intézményének*. A sajtóreform tehát készül. Nem vagyunk rá kíváncsiak, de várjuk. Adig is: jó éjszakát, éjjeli ügyész ur!

Gyermekgyilkosság. Az Aréna-ut 118. száma előtt a csatornát tisztították tegnap reggel s benne ujszülött fiúcsesemő holttestét találták. Pár nappal ezelőtt került oda. A rendőrség kutatja az ismeretlen anyát.

A HIR

REJTÉLYES GYLKOSSÁG

Egy vendéglős megölte a nejét

— A HIR tudósítójától. —

Papp György jómódu vendéglős ma lelőtte a feleségét, aki nemsokára kiszorult a kórházban. A titokzatos módon drámai esemény kint, az üllői-uti kaszárnya mögött, a Viola-utca 21. száma alatt történt este kilenc óra tájban. A harminckét esztendő ember éveken át zavartalan egyetértésben élt feleségével. Csak a legutóbbi hetekben szőlalkoztak össze néhányszor, mert a férj kimaradott, idegen korezmákba járt — inni. Ma este dühösen állított be a vendéglőbe, mert a csaposlegény a kapuban megmondta neki, hogy a felesége szidta, akár a bokrot.

— Mit akarsz, te csoroszlya? — kiáltott rá, amikor belépett.

— Azt akarom, hogy becsüld meg magadat, — szölt az asszony csöndesen, — ne lopd a napot másutt, ha itt vendégeket kell kiszolgálni.

Rövid szóváltás után revolvert kapott elő a férj s az asszonyt hasbalölte. A telefonon értesített mentők beszállították a Szent István-kórházba, ahol meghalt, a nélkül, hogy egy pillanatra is magához tért volna. Papp kárt akart tenni magában is, de a forgópisztolyt kicsavarták a markából. Bekísérték a főkapitányságra, ahol *Marinovic* Jenő ügyeletes rendőrkapitány fogta vattóra.

— Miért ölte meg a feleségét?

— Nem tudom! — felelt Papp fásultan.

A rendőrtisztviselő faggatta s nagynehezen ki tudta még venni belőle a következőket:

— Igazán, magam sem értem, hogyan történt. A szegény asszonynyal jól éltem. Gyereknk nem volt, gondunk sem. Csak nemrég szólalkoztunk össze, mert haragudott és bosszantott, ha távoztam a helyiségből. Ma délután dolgom volt Erzsébetfalván s azért magammal vittem a revolvert. Több korezmában is jártam és nem voltam józan állapotban, amikor hazatértem.

A tisztviselők megállapították a rendőrorvossal, hogy Papp nem oly ittas, aminőnek magát föl akarta tüntetni s egyáltalán nincs beszámíthatatlan állapotban. De hasztalanul kérdezték a vendéglőst, nem tudtak többet kivenni belőle. Vallo-mása éjjel után egy órakor még folyik. Három tanut is kihallgattak a házbeliek közül. Csak annyit mondtak, hogy a házaspár többször veszekedett s nem is sejtették, hogy Papp mire készül. Valószínű, hogy az éjszaka folyamán nem tisztázhatják egészen a tragédiát. Papp Györgyöt letartóztatták.

☞ **Mivel szélhámos.** A rendőrség ma köröző-levelet adott ki *Kalmár* József nagyváradi születésű 33 éves könyvvezető ellen, aki a *Fischer* János és Fiai kőfaragó cégnél Baross-tér 10. szám alatt volt alkalmazásban. Különböző csalások elkövetése után *Kalmár* megugrott. A cégnél 1460 korona értékű számlát hajtott be és a pénzt zsebre vágta. Az üzletben volt egy *Blau* Ilona nevű elárusító, akinek néhány héttel ezelőtt elzokogta, hogy a rábizott pénzből négyszáz koronát elvesztett a lóversenyen. A leány, aki jó szívvvel volt az elegáns fiatalemberhez, átadta neki 1610 koronáról szóló takarékkönyvét, hogy vegye ki a hiányzó pénzt. *Kalmár* néhány nap múlva visszaadta a takarékkönyvet azzal, hogy máshonnan pótolta veszteségét. Amikor a könyvvezető kimaradt az irodából, a leány gyanakodni kezdett, elment a Pesti Hazai Takarékpénztárba, ahol megtudta, hogy tíz korona híján az egész összeget kivetkék és meghamisították a takarékkönyvet. A vizsgálatot Czövek Sándor rendőrfogalmazó vezeti, aki még több hasonló gazságot süttött ki *Kalmárról*. A szélhámos feltűnő elegáns, magas termetű, borotvált arcú fiatalember. Magyarul, németül, franciául, angolul és oláhul beszél tökéletesen. Valószínűleg Amerikába szökött.

TÜNTETÉS

a belgrádi Nemzeti Színházban Magyarország ellen

Belgrádban, a *Nemzeti Színház* előadásán nagy tüntetés volt tegnap Ausztria-Magyarország ellen. Már régen készültek a tüntetésre s erre közvetlenül egy bohózat bemutató-előadása adott alkalmat. *Borzobé a bíróság előtt*, ez a bohózat címe. Szerzője *Kosics* Péter, a monarchia legfanatikusabb ellensége, akit éppen a múlt héten tartóztattak le felségárulás büne miatt. Két esztendeje már, hogy a darabot, a melyben otromba, izléstelenséggel gunyolja ki a monarchia boszniai politikáját, elfogadták és csak most kerülhetett előadásra. A szerző letartóztatása nagy reklámul szolgált a darabnak. A premiéren előkelő közönséggel volt zsufolásig tele a színház. A páholyokban és a földszint első soraiban a belgrádi társaság notabilitásai ültek, az emeleten pedig a tüntetést előkészítő diákság foglalt helyet. Az előadás folyamán, elejétől végig tüntetett a közönség *Kosics* mellett és folyton ilyen kiáltások hangzottak el:

— *Le Ausztriával! Le Magyarországgal!*

— *Bosznia legyen a mienk!*

— *Éljen a bosnyák forradalom!*

A színházban mindenki résztvett a tüntetésben. A rendőrség pedig egyáltalán nem lépett közbe, hanem nyugodtan tűrte a monarchia gyalázását. Előadás után a közönség még mintegy félóráig ottmaradt a kivilágított nézőtérre és valósággal megrészegedve ordított.

Eddig a híradás. Telefonon jelenti *A Hír* belgrádi tudósítója, hogy ma délután beszélgetést folytatott a *Nemzeti Színház* igazgatójával, aki a tüntetésről a következőket mondotta:

— Valóban meglőrtél a sajnálatos tüntetés. Tegnap este egy bohózat premierje alkalmával a publikum percekig nagy zajjal tüntetett Ausztria-Magyarország ellen. Nem igaz, hogy a rendőrség nyugodtan tűrte volna a tüntetést. Az igazgatóság panaszára a rendőrség több tüntetőt előállított. Egyebet nem mondhatok.

Mindenképpen sajnálatos, hogy néhány lépésre az ország határától néhány buta, izgatástól megrészegedett szerb ilyen gyalázatos módon tüntethessen Magyarország ellen. Megszokhattuk már, hogy ne törődünk vele, mégis megkérdezzük: hol a magyar konzul. Hol? Belgrád, Ulica Srbska 6. I. 10. Ott van. Csak ott nincs, ahol kellene.

☞ **Fizessék a tanítókat!** A Magyar Tanítók Otthona Nagy László igazgató elnöklésével a minap tartott választmányi ülésén foglalkozott a fővárosi tanítók fizetésrendezése ügyével. Elhatározták, hogy rendkívüli közgyűlést hívnak egybe, amelyen kizárólag a fizetésrendezéssel foglalkoznak. A drágaság minden átka sújtja a megdöbentően kis fizetésért testükkel, lelkükkel dolgozó tanítókat és kell, hogy minél előbb segítsen rajtuk a város. A drágasági pótlékot pedig már erre az évre utalja ki a tanács. Ami nem panama, azt kutyába se veszik a városházán.

☞ **Kunfi Zsigmond ügye.** Temes vármegye tanfelügyelője tudvalevőleg bizonytalan időre szabadságot *Kunfi* Zsigmondot, a temesvári főreáliskola tanárát, mert az október tizediki szocialista-gyűlésen beszédet tartott. Az erre vonatkozó aktákat a tanfelügyelő felterjesztette a kultuszminisztériumba, ahonnan azonban még semmiféle döntés nem érkezett. Ujabbán az intézet tanárai is felterjesztést intéztek *Apponyi* miniszterhez, hogy nem lehetnek egy testületben egy szocialista tanárral. *Kunfi* hívei elhatározták, hogy amennyiben a tanárt felfüggesztik az állásától, interpellálnak az ügyben a képviselőházban.

JUSTH GYULA

életveszélyben

Összeütközött egy automobillal

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Arad, október 15.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma délután nagyon komoly veszedelemben forgott. A képviselőház elnöke *Ella* leányával tornyai birtokáról kocsin ment Aradra. Hogy a délutáni aradi gyorsvonatról le ne kessék, sebes hajtást parancsolt a kocsisának. A nagy sebességgel vágató kocsin a Neumann-féle szeszgyár közelében beleütközött Arad város omnibusz-automobiljába, amely mostanában próbautakat végez a város környékén. Az összeütközés oly erővel történt, hogy *Justh Gyula* kocsija teljesen összetört. Szerencsére a bentülők még idejekorán észrevették a nagy veszedelmet és mindketten kiugrottak a robogó kocsiból. *Justh Gyulának* és a leányának nem történt semmi baja. A kocsis sérült csak meg, de az ő sérülései is jelentéktelenek. Érdekes, hogy az az automobil, amelyvel *Justh* kocsija összeütközött, a múlt héten is elgázolt egy leányt próbautja közben. A baleset után az elnök a Neumann-féle gyárból kért kölcsön kocsit, azon folytatta az utját az aradi állomás felé.

☞ **Házasság.** *Fodor* Andor, a Villand-cirkusz titkára ma délelőtt esküdtött örök hűséget *Novák* Ilonkának, *Novák* Adolf és neje, született *Strick* Mária leányának.

Holitscher Félix budapesti nagykereskedő, ma délben tartotta esküvőjét *Kálmán* Margittal, dr. *Kálmán* Arthur leányával.

☞ **Hódít a magyar hegedű.** Amerika legelső filharmóniai társulata, amely az ideai hangversenyidényre *Nikisch* Arthur vezénylete alatt rendezte hangversenyeit, *Nikisch* ajánlata folytán megrendelt Reményi elsőrangú hegedű-készítőknél 12 hegedűt, 2 violát és 2 gordonkát, mi tekintettel arra, hogy eddig francia és angol hangszereket használtak, nemcsak Reményinek válik dicsőségére, de a mester által a magyar műiparnak ez ágát is megismerteti a külfölddel, mi fellendülő hangszeriparunknak nagy hasznára válik.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

☞ **Opera.** Miután kegyetlenül összekuszált szerződési ügyét szerencsésen elintézte *Krammer* Teréz, ma fellépett az Operaházban; *Hunyadi László*ban énekelt *Erzsébetet*. A számunkra már elvesztettnek hitt művésznőt csaknem teljesen megtelt nézőtér fogadta sok tapsal és melegséggel. A második felvonás után nagy babékoszoru-kat és szép virágokat kapott. *Krammernek* ezt az alakítását jól ismerjük már; *Erkel* kottáit bevonta ma is értékes művészetének aranyával. A többiek közül *Anthes* nemes királya, *Szemere* és *Arányi* tetszetek.

☞ **A Népszínház-Vigoperában** szerdán harmadszor adják *Carment*, *Bizet* gyönyörű zenéjű operáját, mely a kritika egyhangú véleménye szerint a második előadásán is ugyanolyan teljes sikert aratott, mint az első előadás. A közönség teljes mértékben méltányolta *Révy* Aurélie művészetét, nemkülönben zajos elismerésre talált *Orzolszky* hangja, énekművésze, mely tegnap a maga teljes erejében csengett. A nézők sorában ott volt gróf *Apponyi* Albert miniszter is. Az opera legközelebb pénteken, azután a jövő hétfőn fog színpadra kerülni. Csütörtökön, szombaton és vasárnap este a *Sárga dominót* adják, melynek előadásai iránt a közönség rendkívüli érdeklődést tanusít. Vasárnap délután a *Bolond Istókot* adják mérsékelt helyárrakkal. Ez az előadás három órakor kezdődik.

Akiknek a siker fáj!

A népszínház patkányai. Mäder nyilatkozik. Dolgozni akar. A gán csetést nem tűri. Koholmányok és áskálódások. Két hét sikere. Fényes pénzügyi eredmények. Zavar a bizottság körül. Rend és munka a színházban

A Népszínház-Vigaperáról, amely az új rezsimmel új virulásnak néz elébe, rosszindulatu rágalmak keringenek. Érdekelt köröknek van okuk reá bőven. A halott színház esodálatosan föltámadt. A színház hitele egy csapással helyreállt, amint híre terjedt, hogy Mäder Rezső vállalkozik a megfeneklett müintézet kiségitésére. A színház programja a szenzáció erejével hatott. A siker varázsütésre a színházhoz tért. Jóindulattal, szeretettel, őszinte elragadtatással találkozott a színház eddigi munkája. Dolgoznak, hitel, becsületesen hihetetlen szorgalommal dolgoznak ebben az esetnek hitt házában. Élettel, frissességgel, kedvvel van tele ez az egykor gyászos épület. Mindez rettenetesen fáj. Ezt nem lehet elviselni. A patkányoknak össze kellett fogniok és valami nagyon gonosz, nagyon gyalázatos, képtelent és alávalót kitalálniok. És meg is cselekedtek. Néhány nap óta a Népszínház-Vigopera válságának híret hintegetik rendszeresen.

A valóság, amelybe ezt a csunya hazugságot belekapcsolták, az, hogy az ugynevezett Népszínházi Bizottság két tagja, *Hatvany-Deutsch József* és *Heltai Ferenc* az állásáról lemondott. Valóban lemondtak, ők tudják, hogy miért, ez az ő legprivátább ügyük, bizonyára egyéb elfoglaltságuk van és nincs érkezők, hogy a Népszínház-Vigopera dolgaival foglalkozzanak. Hatvany-Deutsch például még tán soha egyetlen bizottsági ülésen nem volt jelen. Ebbe kapcsolják bele a patkányok a hazugságukat, mondván: ezek az urak azért mondtak le, mert nem akarják az elkövetkezendőkért vállalni a felelősséget.

Az alábbiakban az olvasó megtalálja a méltatlanul megtámadott Mäder Rezső nyilatkozatát, amely hiteles számbeli adatokkal bizonyít a színház jelene mellett, és faktumokkal a jövőjéről. Mäder kijelenti, hogy neki a Népszínházi Bizottság tagjaival se dolga, se baja nem volt, sőt, az ő tudomása szerint, a bizottsági tagok a lehető legteljesebb mértékben egyetértének az ő munkásságával. Így Mäder. Mi pedig azt mondjuk: ha a bizottsági tagok egyetértének vele: jó; ha nem értenek Mäderrel egyet, s a becsületes munkája elé akadályokat akarnának gördíteni, jó lesz vigyázniok. Már épp elég kárt, bajt, veszedelmet és pusztulást okozott ez az ő kimúlásra rég megérett intézményök. Ezt nem Mäder mondja, aki egy békeséget szerető, kitünő, csak a művészettel törődő ember. Mi mondjuk, akik tudjuk a közvélemény hangulatát. Vigyázzanak az urak. A közönség haragja rájuk zudulna és elsöpörné őket.

Két hete, hogy dolgoznak ebben a színházban. Még ácsok, lakatosok és asztalosok dolgoztak szerzte a házában és így folytak a próbák. Ha relatíve veszszük: esodált produkált a színház, lehetetlenül rövid idő alatt, lehetetlenül zavaró körülmények között. A szándék tisztességét és nemességét, a nagyszerű akarást, az eredményt, a sikert nem lehetett elvitatni Mäder vállalkozásától. Reggeltől estig egyebet se tesznek, csak dolgoznak itt. Munkával, tervekkel, új próbákkal s a legszebb kísérletekkel vannak tele. Hoztak ide egy új gazdát, friss hangot és friss arcokat, amelyek egy csapással szimpátiát keltek. Kulturmisszióra vállalkoztak: a sivar, zenétől kizárt Budapestet muzsikára akarják és fogják nevelni. Kiálltak egy új zenei tehetséggel, az operett terén, aki most talán a legtöbbet igéri. És megmutatták a fényesen dotált és szubvencionált ál-

lami Operaházzal szemben, hogy egy opera előadásához sem feltétlenül esztendőknék kell elmulniok. Hát mit akarnak? Világos nagyon: zavart, bajt, kellemetlenkedést akarnak, alattomos gán-csokat vetni egy ragyogóan tiszta hadjárat elé, amely kizárólag a közönség bizalmáért és szeretetéért való. Ezt akarják. De a ravaszáguk tulságosan átlátszó, az orvtámadásuk tulságosan aljas, az aknamunkájuk sötétebb néhányabb árnyalattal, sem hogy a tendenciája messziről ne kiabálna. Hát ezzel fölsültek. Mäder megy tovább a maga útján, csorbitatlan öntudattal, teljes önérettel és egy fényes elégtétellel, amelyet csunyan hadakozó ellenfelei kényszerítettek ki számára.

Mit mond Mäder?

A *Hir* tudósítója ma fölkereste Mäder Rezsőt a Népszínházban és megkérte, nyilatkozzék a gonoszul elhintett válsághírekre vonatkozóan. Mäder, akit munkatársunknak a késő esti órák munka közben kellett zavarnia, a következőket mondotta:

— Sajnálom, hogy elvem ellenére nem szorosán vett művészi kérdéssel kell foglalkoznom, mert szerintem egy színház és a sajtó között csak a művészi produkció alkothat kapcsolatot és minden más így nem tartozik a nyilvánosság elé. De most mégis beszélek, hogy egy némely kérdéssről a sajtót és a nagyközönséget tájékoztassam. Két hete vettem át a Népszínház vezetését és amennyire ez lehetett, ujonan szerveztem, egészen még össze nem tanult társulattal legjobb tudásom szerint igyekeztem kitűzött programomnak eleget tenni. Teljesen tisztában van előttem a cél, amely felé haladok és arról az utról nem térek le, bárha meg is kell küzdenem mindazzal a nehézséggel, amely a rövid két hét alatt előttem összeröplődött. A vezetés alatt levő színházban az elmúlt, régi igazgatóságok örökségeként annyi érdek és kívánság tapad, hogy egy új vezetés megindul meg nem hallgathatja és minden kérést nem teljesíthet. A sok mellőzöttnek vélt kívánság két hét óta szakadatlan buzgalommal bukkan fel itt is, ott is, kitalált és tendenciózus híreszteléseket kolportálnak városzerte, amelyre nekem más válaszom nincs és nem lehet, mint hogy ügyet sem vetve rájuk, ernyedetlenül tovább dolgozom és igyekezem tőlem és társulatomtól telhetőleg a legjobb előadásokkal lépni a közönség elé. Ellenem igyekeznek kihasználni azt is, hogy az igen tisztelt Népszínházi Bizottság egyik-másik tagja állítólag lemond tisztjéről. Hogy milyen okok készítetik ez urakat a lemondásra, az engem nem érint és nem érdekel. Engem csak a színpad, az azon folyó munka és a közönség érdekel, más semmi; ez elhagyott és elhanyagolt színházban repertoárt és közönséget akarok teremteni és visszaállítani a színháznak azt a régi híret, mely Európa egyik első intézetévé tette. Hogy ez a hitem s reményem nem üres és alaptalan, annak tanubizonyosága az eredmény. Még pedig olyan eredmény, melyet ez idő alatt ebben a hónapban egy budapesti színház sem mutathat fel. Hiszem is, hogy ezental csak a színháznak, annak művészi életének szentelhetem időmet.

Most A *denevér* előadását készítem elő. Nem akarom a magam munkáját dicsérni, hát nem minősítek semmit. Utána a *Catch of the Season* című operette következik, a főszerepben *Küry Klára*val. Azután a dramatizált *Raskolnikov*ra kerül a sor. Majd a *Fra Diavolo* opera kerül színpadra és *Lehár*nak két új operettje, amelyeket szintén megszereztem. Még be fogom mutatni *Moulesne* szenzációs operáját, az új *Parasztbecsületet*, mely egész Olaszországot meghódította. Ezzel egy estén fölelevenitem A *tékozló fut*, ezt a bájos némajátékot. De egyelőre minék említsek többet? A legközelebbi időknék ez a munkaprogramja. Láthatja, elég dolgom van. Hogy érnék rá mindezt elvé-

gezni, ha minden rágalomra külön kellene majd felelnünk.

Ezt mondja Mäder. Ez a felelete a rágalmozóknak. A programját tartja oda eléjük és egyetlen fegyverrel él velök: dolgozik. Büszkébben nem is lehetne felelni.

A színház nyilatkozata

Késő este Mäder Rezső igazgató urtól a következő sorokat kaptuk:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Az utóbbi napokban a Népszínház-Vigopera új vezetésének alig megindult munkájával szemben szörványosan olyan közlemények jelennek meg egy-két lapban, amelyek kétségbevonják az új rezsim életképességét, nem létező válságokról beszélnek és e nem létező válságok eredmények mondják egyes népszínházi bizottsági tagok lemondási szándékát. Ezzel szemben a Népszínház-Vigopera igazgatósága kijelenti, hogy lankadatlan buzgalommal folytatja a megkezdett munkát, hogy változatlan becsülvágya a Népszínház teljes regenerálása, amely már is oly mértékben keltette fel a közönség rokonszenvét, hogy a művészi siker mellett, az eddigi pénztári eredmény a legmerészebb várakozást is meghaladta. A dr. *Rhorer Géza* királyi közjegyző ur által 745/907. szám alatt hitelesített kimutatás szerint ugyanis a Népszínház-Vigopera tiszta jegypénztári napi bevétele október 1-től 14-ig 42,908 korona 52 fillért tett, ami napi 3050 koronás átlagnak felel meg. A Népszínház-Vigopera örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a közönség e tüntető érdeklődésért szives köszönetet mondjon és hozzátegye ehhez azt az ígértét, hogy további munkájában is a tiszta művészet szolgálatának változatlan kultusza fogja vezetni. Az igazgatóság minden-kivel szemben, tehát a bizottsággal szemben is minden kötelezettségét hiven teljesíti és munkájában magát ehhez képest senkitől sem altérítatja. Mert a Népszínház igazgatása nem kaland. Ha valamelyik bizottsági tag a lemondás szándékával foglalkozik, erre az igazgatóságnak ingerenciája nem lehet. De ha a lemondási szándék oka netán a Népszínház jövődjéért való aggodalom, ez iránt az igazgatóság nem csak a bizottság egyes tagjait, de a művészet minden barátját teljesen megnyugtathatja. Minden egyéb mende-mondára, amelyet némelyek a vezetéség bármely tagjának imputálnak, az igazgatóság nem reflektál. A vitaközös joga különben a színházat nem illeti meg. Csak a munka kötelessége, amelyet a közönség és a sajtó támogatása mellett friss kedvvel és bizalommal teljesíteni is fog.

E sorok szives közlését kéri kitünő tisztelettel, *Budapest*, 1907. október 15-én.

Mäder Rezső,

A Népszínház-Vigopera igazgatója.

Ezzel talán le is zárható ez a méltatlanul és alap nélkül támadt affér. A népszínházi bizottsági tag urak, ha tetszik, csak mondogassanak le, — isten hírével; a Népszínházat pedig tessék a kulisszák körül divatos összeesküvésekből kihagyni, mert baj találna belőle kerekedni.

*

Egy estilap meginterjuvolta *Forrai* Oszkárt, a színház ügyvezető főnökét az állítólagos válságról és a többi között a bizottsági tagok lemondása s a lemondás megokolása felől is nyilatkozatot tulajdonit neki. Ez intervjura vonatkozólag *Forrai* Oszkár ur a következőket jelentette ki *A Hir* munkatársa előtt:

— Az illető tudósító ur tévedett, rosszul értette meg a szavaimat, mindenesetre teljesen elferdítve, rosszul adta őket vissza. Mikor a bizottsági tagok állítólagos lemondásáról beszélt, azt feleltem neki: én nem tudok róla. Mikor közölte velem, hogy állítólag azért mondtak le, mert nem akarnek felelősséget vállalni a jelenlegi *Wirtschaftért*, én azt feleltem: én nem tudok semmiféle *Wirtschaft*ról, itt becsületes munka folyik, amely művészi részében teljes erkölcsi sikerrel járt és anyagi részében a legkitünőbb eredménnyel. Itt tehát nincs semmiféle *Wirtschaft*. — mondtam, — csak régebben volt, de eszembe se jutott, hogy ezt a Népszínházi Bizottság igen tisztelt tagjaira értem. Én a színházban folyt gazdálkodásról, az itt talált állapotokról beszéltem. Kérem, sziveskedjenek ezt közzétenni, mert nem szeretném, ha félreértenék.

Kapható a Fidibusz kiadó-hivatalában Budapest, Rökk Szilárd-utca 9. sz., valamint minden könyvkereskedésben, hirdalparusitónál és vasuti állomáson

MOST JELENT MEG!
A FIDIBUSZ-NAPTÁR
Ára 1 korona 50 fillér.

Mindenki, aki a Fidibuszra legalább 3 korona félelvi előfizetési díjat beküld, ingyen kapja A FIDIBUSZ-NAPTÁR

Milliók usztak el egy fogadáson

Disszamegy a Széchenyi-Vanderbilt-házasság, mert a dollárkirálykisasszonyt nem fogadják az udvari körök. Még nincs szakítás. Gondolkozási idő. Gladys, gondolja meg!

Ki nem jövünk a pechből, semmi sem sikerül, a magyarok mindenhol letörnek, számunkra nem nyílik virág. Reménykedve néztünk a dollárok hazája felé, ahol megindult végtelen sora az aranypénzeknek, hogy a Vanderbilt familia kincsesládájából átköltözzék a Széchenyi László gróf kasszájába. Széchenyi László gróf a legsnájdigabb bécsi diplomata két rövid hét alatt magába bolondította Vanderbiltd Gladyst az amerikai dollárkirály egyetlen leányát. Eljegyezték egymást és az érdekes házasság híre érhető feltűnést keltett két világrészben. Már kitűzték az esküvőt és rendben volt az ügy, amint mondani szokták.

És egyszerre ma az jelenti egy newyorki távirat, hogy baj van, nem, bajok vannak: Széchenyi László gróf házasságát Vanderbilt Gladys-szel bizonytalan időre elhalasztották. Miért, miért? Erre is megadják a feletet. A Hír tudósítója egy a Széchenyi családhoz közelálló uriembertől a következő értesüléseket kapta az esküvő elhalasztásáról:

— A hivatalos híradások — mondta a fiatal mágnás tudósítónknak — azt állítják és szélteben azt a verziót fogadják el valóság gyanánt, hogy a Gladys és László gróf házasságát az amerikai kisasszony három bátyja ellenzi. Feltételeik vannak a Vanderbilt fiuknak. Addig függesztik fel ugyanis a hozzájárulásukat, amíg nem biztosítják őket, hogy Gladys hugukat a magyar és az osztrák arisztokrácia körei, még az udvari körök is kellő fogadtatásban részesítik. Ez nem lehet komoly ok. Széchenyi László gróf

egyik kedvence az arisztokrata társaságoknak és a feleségét mindenféle szeretettel fogadják. Ez természetes is. Másról van szó. Az öreg Vanderbiltd környékeztek meg amerikai petróleum, acél, vas és szénfejedelem kollegái, akiknek fáj, hogy a felhalmozott kincsek mind Európába vándorolnak a királykisasszonyok házassága révén. Azt beszélnek, hogy ezek a nászok sohasem boldogok és rendszeren válogatják a végük; az amerikai leány helyzete kínos és éppen nem kellemes nálunk, ahol mások a szokások és erkölcsök. Az öreg Vanderbilt imádja a kis Gladyst. Elhatározta tehát, hogy egyhónapi gondolkozási időt szab ki számára, ha akkor is fentartja fogadását, akkor nem gördít akadályokat a házasság elé.

Vanderbiltd Gladys, a szerelmes királykisasszony tehát harminc napig gondolkodni fog. Jól gondolja meg a dolgot!

A tejzorsorásokat megint leleplezték

A tejkereskedők ipartársulata ma nyilatkozatot tett közzé, amelyben védekezik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület főtítkárának leleplezése ellen. Jeszenszky Pál titkár ma délután újabb leleplezéssel válaszol, amelyben a következőket mondja:

— A termelők a múlt évi árakkal szemben — átlagban — nem egészen 1.3 fillérrel kapnak nagyobb árat, tehát az 5-6 filléres tejáremelésre a kereskedőknek semmi alapos okuk nem volt. Konstatálom továbbá, hogy a Központi Tejcsarnok igazgatójának szájába adott nyilatkozatot saját javára elferdítve közli az ipartársulat. Az OMGE által a szövetségzettől bekért levélben az igazgatóság nem állítja azt, hogy a tej árának emelése indokolt, hanem csupán mérsékelte, ami lényeges különbség, mert nem 5-6, de legföljebb 1½ fillérrel emelhettek volna jogosan a tejkereskedők a tej árát. A Tejcsarnoknak körülbelül 10.000 literrel szállítanak ma a tagok kevesebb tejet, mint eddig, mert a tagok egy részét a kereskedők nagyobb árgérértel elhódították. A tejkereskedők ipartársulata tagadja, hogy a tejnagykereskedők

hamisítanak. A lapokban gyakran közölt tejhamisításokért való ítéletek állításomat teljesen igazolták teszik. A tejkereskedők nyilatkozata burkoltan a termelőket vádolja meg a hamisítással. Erre a vádra a termelőknek módjukban lesz az OMGE által ez ügyben összehívandó értekezletén a méltó feleletet megadni és sürgetni a hamisításoknak az eddiginél sokkal szigorubb üldözését.

Sürgős fölterjesztéssel is fordult az OMGE a kereskedelmi miniszterhez. Kéri, hogy a Központi Tejcsarnoknak adja meg a hetven százalékos díjkezdvezményt. De csak a százötven kilométeren innen levő vasuti állomásokra. Azt mondja továbbá az OMGE, hogy a Központi Tejcsarnok 3.6-3.8 percentes zsirtartalmu tejet ad, míg a kereskedők legföljebb három százalékot s a központi szövetkezet arra is kötelezi magát, hogy hatósági vegyész ellenőrizze. Kéri viszont, hogy százötven kilométernél többre azért ne adják meg a szállítókedvezést, mivel konkurrenciát csinálna ez a gazdáknak, akik jóval nagyobb költséggel tartják fenn a gazdaságukat. Hasonló fölterjesztést küldött az OMGE Wekerlének „ugy is, mint tejtermelőnek“, valamint Darányi Ignácnak.

Az OMGE bizonyára el is éri célját, csak a fővárosi lakosság marad tovább védtelenül kiszolgáltatva a tejzorsorásoknak.

TÖRVÉNY ELŐTT

♣ Százézer koronás bukás. Hat évvel ezelőtt Radnóthon vaskereskedést nyitott Warth Vilmos. Évi forgalma megütötte a kétszázézer koronát. A múlt évben Warth esőbe jutott s százötvenezer korona tartozására alig maradt valami fedezet. Az erzsébetvárosi törvényszék vétkes bukásért három hónapi fogházra ítélte el Warthot, de a marosvásárhelyi tábla ezt a büntetést leszállította két hónapi fogházra. A Kuria ma helybenhagyta a tábla ítéletét.

♣ A magas kvóta. Addig járt ki Stern Henrik a löversenyre, amíg az utolsó kabátja is zálogba került. Ez még nem lett volna nagy baj, de egyéb is történt. Főnökétől is háromezer koronát sikkasztott s ezt az összeget is elveszítette a totalizátoron. Tétjeire a kvótát ma állapította meg a büntető törvényszék, amely sikkasztás büntetéseért elítélte Sternt hét havi börtönrre.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (40)

A villamos elhatározta, hogy a „bizalmi“ állást semmi esetre sem fogadja el, sőt dühös volt, szeretett volna kiköpni maga előtt, hogy a „vén gazember“-rel beszélgetett e tárgyban. Mégis odahaza az egész ügyet a családi tanács elé terjesztette, mit mondanak hozzá?

A családi tanács két, ha szigoruan vesszük három tagból állott. A harmadik, a „hatalmas“ harmadik egy kis idegen, újszülött kis fiu, a Rozál gyereke, aki annak rendje és módja szerint a lehető legnagyobb szabályossággal megszületett az illető klinikán. Rozál a szájába szorította az öklét, mert szégyelte magát idegen fiatal urak — az orvosok — előtt, hogy nincs rajta legalább tiz szoknya, sőt egy sem. Kajátott egyet, a kis fiu pedig megjelent, szótlánul és komolyan. (Az apja nagyon komoly és szótlán természet lehetett, verje meg az isten — azaz hogy inkább áldja meg az isten, ahol van!) A cselédeány nem is álmodta, hogy egy gyerek ilyen szép és drága lehessen. Negyedik nap felkelt vele és megszőkött a márványfalas, légfűtéses kórházból, ide, a vizes falu, hideg konyhába. A rossz lányoknál szerzett borralalójából még volt egy, kis pénze és úgy, gondolta, hogy ezt a

kis gyerekkel és a villamos családjával költi el, aztán — nem megy, dehogyan megy a Dunának. Elmegy nagy bérért gazdag zsidónéhoz dajkának; annak a kis Izidornak, aki még csak fog születni, jó lesz a két-háromnapos öreg tej is . . .

Az üresen hagyott bölcseben, néhai Johannának nem nőies karakterü ruhában feküdt a cselédgyerek és belepityegett a társalgásba. Az anyja rá is szólt, de ő maga — kenyérdagasztás közben — bele-beleszólt a vitába:

— Aj, aj! Szegény emberektől tetszik valamit várni? Azok a szemét is kicsalik. A gazdag ember, az a jó ember. A szegény — büdös a gögtől.

A házaspár nem ügyelt rá mit beszél, nagyon elmélyedtek:

— Megérdemelném, hogy kizárj a lakásból, amikor este hazajövök, még gyertyára valót se tudok hozni! mondá János, majd mélyen felsóhajtva hozzátette:

— Mégis, meggondoltam a dolgot. Ha választani kellene a között, hogy ha be nem állok „olyan“-nak ahhoz az emberhez, elvesztem ezt a kis vacskot és vele téged, — inkább veszítelek el, vesszek el magam is.

— Aj, haj; tudjuk, hogy ilyenek a férfiak! tódította Rozál és a téstás öklét meg rázta a levegőben. Éva csendesesen sirdogált:

— Tudom én, hogy a férfinak több a becsület, mint az asszony!

A szolgáló feléjük fordult és szólt:

— Ne haragudjék, János ténsur, de odahaza nálunk volt egy részeges és szent életű favágó. Vasárnap nem dolgozott, mert Jézus urunk úgy rendelte. Hétfőn nem aka-

ródzott neki, mert mások sem igen munkálkodtak, a vasárnapi lumpolás miatt. Kedden kezdte, reszelte a fűrészét, fente a baltáját egész nap. Szerdán már biztosan valami szentnek volt a nevenapja. Csütörtökön nem volt munka, pénteken — böjtölt, úgy se volt mit ennie. Szombaton mégis farigcsált valamit, hogy legyen egy pár krajcárja pálinkára. Mert pálinkát azt ivott minden napon.

Az asszony rászólt:

— Te meg mit példázol ezzel?

— Azt, hogy igaza van. Fölmegek a méltóságos urhoz és kérni fogom, hadd legyenek a társaságnál utkarparó.

— Hadd békén, ne menj fel hozzá, neked van igazad. A vén gonosztevő spiclit akart belőled csinálni.

Most Éva izgatta fel az urát az előkelő ur ellen:

— Legalább megmondta-e neki, hogy mit gondolsz róla? Meg kellett volna mondaní. Ha én férfi volnék . . .

— Mit tettél volna?

— Kupán ütöm, ha ilyesmit ajánl, hogy árulkodásból éljek.

— Mindennek van ideje és módja. Az ur kitüzi és elrendeli, hogy mi és mikor történjék. Az ő akarata nélkül egy fűszál sem görbül meg. De ha ő akarja, összeroggyanak a nagy templom tornyok és a hivek — a hitetlenek — alája temettetnek! mondá János kenetteljesen.

Nagyon is a szive mélyéből beszélt és valami fenyegető szárnyalása volt a szavainak.

(Folytatása holnap.)

SZÍNHÁZAK

Szerda, 1907. október 16-án.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Ótello.

Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A hálás utókor.

Vígjáték 3 felvonásban. Kezdeté 7/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A vig özvegy.

Operett 3 felvonásban. Kezdeté 7/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Joselte kisasszony,

a feleségem. Vígjáték 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órákor

NEPSZÍNHÁZ.

(Vig-Opera).

Carmen.

Opera 3 felvonásban. Kezdeté 7/8 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

A tenger.

Kezdeté 7/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szent Péter esernyője.

Színmű 4 felvonásban. Kezdeté 1/8 órákor.

Eldoradó (Csoda) Színház

Rákóczi-ut 64.

Az éneklő, beszélő- és mozgó színházban.

1. Adj egy kis szerelmet. 2. Maxim dal. 3. Bumilza dal. 4. Lovag dal. 5. Hinta dal. 6. A füstölő kályha. 7. Az életközlelem. 8. Mágneses páncél.

Kezdeté fél 6 órákor. — Óránként előadás éjféli 12 óráig. — Pályaudár 1 kor. Zsöllye 80 fill., zartszék 60 fill., I. hely 40 fill., II. hely 30 fill.

Modern Színház — Cabaret

Andrássy-ut 69.

Három istennő. Prolog. Irtó és előadja Pálmay Ilka. A trónörökös. Elnököp. Irtó Szomaházy István. Drágaság. Posti jelenet. Irtó Molnár Ferenc. Jus prima noctis. Operette. Irtók Helmi J. és Szirmai A. — Cabaret-számokban fellépnek:

Pálmay Ilka, Medgyaszay Vilma, Keleti Juliska, Vörös Ily. Nyáray Antal, Kardos Andor, Sólyom Márton.

Kezdeté 9 órákor.

Budapesti CABARET Teréz-körút 28. sz. (Bonbonnière) Telefon 52-88

Minden este 9-től 12-ig nagy előadás.

Műsoron kívül új bohózat A T. HÁZ MUCSÁN.

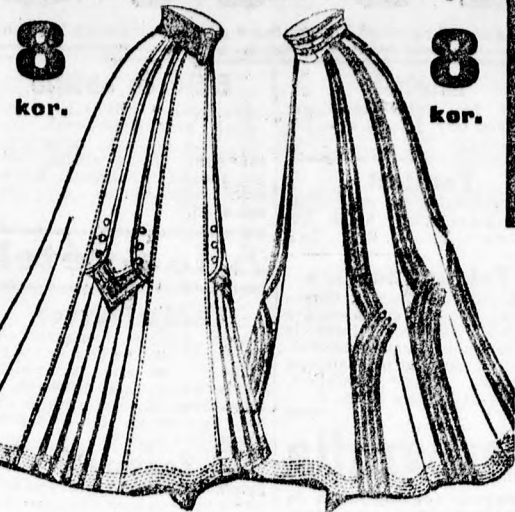
Két másik kis darab: I. A szövetkezet. II. A remekírók.

László Rózsi és Ferenczy Károly

kreációkkal. Husz új cabaret-szám. Fellép minden este: Nagy Endre, Bibor Olga, Kápolnai Irén, Balogh Böske, Máhr Nándor, Huszár Károly, Sajó Géza stb.

Jegyek: Bárdnál, Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipser-nél, Andrássy-ut és a Cabaret-pénztárnál.

Mint kiválóan szép és zsi ujdonságokat hozzuk 2 remek modell alját.

Paris London

Sikkes divatalj gyönyörű fazonban izélesen díszített oldalszékekkel és gazdagon berakott szőnyeg-szegélyekkel. Az alj a kelméhez illő selyemmel, bársonnyal izélesen vagy bőrrel paszpólirozható, esetleg paszpól dísz nélkül készíthető.

Ugy a 'PARIS' mint a 'LONDON' s korona, kintő minőségű lodenből, fekete, státek, szürke, drapp és barna színben, vagy legdivatosabb angol minőségű férfi ruhaszövetekből szürke, drapp és oliv színben. Alján kintőnek extra jó szabású és pontos kivitelű által. Minden egyes darab mérték után készült, melyhez szükséges a schluss, csipő bőség, elő- és hát hossza a szoknyának, továbbá a szín előírása.

'ZUR SCHOSSENFABRIK'
Wien, XVI., Neuerherfelderstr. 2.
Magyar levelezés.

legjobb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Külföldönti első szőlőolvány telep

Tulajdonos: Caspari Frigyes, Medgyes 2. sz. Nagyküllő megye.

!! Tessék képes árjegyzéket kérni !!

Az árjegyzékben találhatók az ország minden részéről érkezett első számú levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy zó mint irásbeli bizonyítást szerekelhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Magyar Otthon

PENZIÓ

VIII Főherceg Sándor-u. 30. Elsőrangú szigorúan családí otthon. Mérsékelt árak. Kintő és olesó konyha.

Képviselők Művészek Írók Családok Tanulók Magánosok

kedvelt és állandóan pártfogolt otthona.

Villanyvilágítás. Rézágaly. Tükrös szekrények.

FÜRDŐK. LIFT.

KÉZIMUNKA

vétele előtt hozassa meg új nagy képes árjegyzékemet, mely 272 oldalon 1800 részletesen körülírt rajzokban sorolja föl a női kézimunka összes anyagait és teljes utbaigazítást nyújt azon vevőknek, akik megrendeléseiket személyesen nem eszközölhetik.

Alapított 1883. Vidékre bérmentve és ingyen.

BÉREZI D. SÁNDOR

női kézimunka — nagyiparos — BUDAPEST, VII., KIRÁLY - UTCA 4. SZ.

D. M. C. Encyklopédia. 610 oldal és 880 ábrája magyar tankönyv, melynek segítségével az összes kézimunkákat elsajátítani és tanítani lehet. Angol vázson díszítésben K 2. — A magy. kir. közoktatásügyi miniszterium 20575. sz. a. ajánlva.

Viktória sznyrna-munka és magas hímzésre kintő kézi hímzések ... 6 K. Vidékre kiválasztásra is küldök.

Magyarország legnagyobb cipő-raktára

DÓCZI

BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 10.

Férfi cipők:	Kor.
Borjubőr fűzés, sima v. betétes cugos	8.—
Amerikai boxbőr, cugos 9.50, fűzés	10.—
Francia sevro cugos v. fűzés 10.—, gombos	11.—
Posztó, bőrrel körül 8.50, oroszlekkal	9.50
Eredeti amerikai cipők, széles talppal	13.—
Női cipők:	
Zerge v. borjubőr, fűzés v. cugos	7.—
Amerikai boxbőr, fűzés v. cugos 8.50, gombos	9.—
Francia sevro, fűzés v. cugos 9.50, gombos	10.—
Posztó, körül bőrrel 7.50 oroszlekk	8.—
Férfi csizmák:	
Bageria bőrből, erős dupla talppal	18.—
Hallahóli, többféle kiállításban	13.—20.—

Nem megfelelő árut kérséggel becsérélek. Százéves eredeti fényképpel ellátott, remekül kiállított képes nagy árjegyzékem a hóban jelenik meg. Előjegyzéseket már most elfogadok.

Gramofonokat fonográfokat

legjobb és legújabb kivitelben, gyári árban, előnyös részletezésre is szállít

Waldmann Gyula hangszerosztálya

Budapest, VIII. Rákóczi-ut 45. és 47.

Fonográfok 7 K-tól 150 K-ig, gramofonok 40 K-tól 300 K-ig. Képesárjegyzék ingyen. Legújabb felvételű lemezek és hengerek nagy választékban. Javítások elfogadtatnak.

FOLIES CAPRICE

leggalák: LEITNER és KELETI Róvay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR

Ujdonság! Az előadás kezdete fél 9 órákor. Ujdonság! Ma és mindennap 9/4 órákor. Ujdonság!

Biztos diagnózis

bohózat írta: Cagliostro. Végül 11 órákor!! Szenszélósi!!

„Die lästige Wittwe“

Bohózat 1 felvonásban. Írta: SATYR. Továbbá: Trebitsch Sándor és Baura Emil urak új szülő számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9—11-ig és délután 3—6-ig. Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyit. Kezdeté fél 12 órákor, többek közt a 7 híres Postillonok, valamint angol és francia különlegességek fellépte.

Előzetes jelentés!

Keleti-Színház

VII., Baross-tér 15. sz.

A MAGYARORSZÁG-KÁVÉHÁZ

épületében e hóban nyílik meg.

Vértes-féle sósborszesz Minden házban szükséges

LEGSEBES.....LEGJOBB.....LEOLCSÓSA.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeállítható vasgőz kivételű 8 matracal 10 ft. Sodronyágybetétek méret szerint 5 füttől feljebb.

GICHNER JÁNOS

ágyonmő, réz- és vasbútor-gyáros, szőnyeg, függöny, pokróc, teríték, stb. nagy választékban.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 20

GYÁR: Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket bárki nek ingyen és bérmentve küldök. Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Gyermekkoszák nagy választékban.

BENOID-GÁZ

FÉNY!

Budapest, Andrássy-ut 17.

HŐ!

ERŐ!

Budapest, Andrássy-ut 17.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jel-
lő alatt küldenek a kiadóhivatalba,
ne tessék eredeti okiratokat mellékelni,
mert érettség semmiféle felelősséget
nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket,
melyeket az apróhirdetés megjelenésé-
től számított négy hét alatt címzett-
jük el nem vizs. a kiadóhivatal meg-
semmisíti.

Apróhirdetési levelezőlap
A NAP vagy A HIR részére
kapható minden dohány-
tőzsdében. Érvényes 10
szóig, ára 20 fillér

Olcsón levelezhet
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapját megveszi
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Házasodhat
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Állást kaphat
mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Betöltendő állást
hirdethet a legkisebbebben
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Oktatást
nyerhet mindenki, aki
A Nap: A HIR
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Butor
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Adás-vétel
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Lakás
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Pénzkölcsön
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Gyümölcs
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Üzlet
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Ingatlan
legelősebb közvetítője
A Nap: A HIR
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szóig. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytőzsdében.

Levelezés
Szép asszonyt
Kit Csengery-utczába kísérem,
kérem, írjon kiadóra „Cvikkero-
czimén.” 10499

Fiatal
osimos uriember urhölgy ismeret-
ségét keresi. Levelet „Vagyódás”
jelleggel kérek. 5404

Házasság
Házasságokat
Ingyen közvetít. Házassálandók
Ünysági Budapest, Lillom-utca 54
Kérjen mutatószámot. 271

Állást Keresők
Házvezetőnői állást
keres megbízható író. Özv.
asszony. Szives megkeresé-
seket „Anyahelyettes” je-
llő alatt a kiadóba kér.

A t. c. gazdaközönség
és iparvállalkozók ügyel-
mőbe ajánlom 1884 óta fenn-
álló gazdasági és iparsze-
mélyzeteket elhelyező irodá-
mat. Gazdatisztok, gépészek,
kovácsok, molnárok, szesz-
főzők, kortészek, kezesek és
felelősséggel, főnököknek
díjmentesen elhelyeztetek.
Krakauer Armin, VI., Nagy
mező-utca 23. szám. Telefon
94-76. 10.008

Betöltendő állások
Női
állások: gondnoknői, kulcsár-
női, pénztárosnői, társalkodó-
női, házvezetőnői, gazdasz-
szonyi, elárúsnői, fürdő-
személyzeti összes betöltendő
állások olvashatók az Országos
Pályázati Közlönyben.
Mutatószám ingyen. Buda-
pest, Nap-utca 13.

Nyomdászsegéd
és könyvkötő alkalmazást nyer
a Corvina nyomdában Szigetvár.
281

Pincelegényt
keres Zwack likőrgyár. Csakis
ilyenek ajánkozzanak személye-
sen Soroksári-ut 26. 20009

Betöltendő
állásokról kérjen ingyenes
mutatószámot az Országos
Pályázati Közlönyből. Buda-
pest, Nap-utca 13.

**Kereskedő-
segédek**, minden szakmából,
kerestelenek. Feltételek ol-
vashatók az Országos Pályá-
zati Közlönyben. Mutatószám
ingyen. Budapest, Nap-
utca 13.

Szedőgép-mester
Állandó kondíciót nyer azon-
nali belépésre Asszón, „Pe-
tőfi”-könyvnyomdában. 15382

Oktatás
Cimbalom-tanítónő
tanít kintűn módszer szerint
kottából, vagy cigányosan mér-
sékelt áron, vagy saját lakásán
mint háron kívül. H rom hónap
alatt biztos eredmény. VII.,
Oroda-utca 19 III. em. 32. 668

Gimnáziumi,
real, kereskedelmi, polgári,
egyeses önkéntességek, bár-
mely érettségi vizsga letelve-
séhez igényelt tantárgyakból
legjobb módszer szerint tanít
és tanítást kintűn filológus és
matematikus. Egyenkénti
korlátolt számban vételnek
főli. A bannulatos eredménye-
ket igazoló okiratok a ki-
adásban megtekinthetők. Go-
ttein Henrik, Budapest, VII.,
Danzon-utca 29., II. em.
10. ajtó. 10.020

Parlamentari
gyorsírók által vezetett ma-
gyar, német gyorsíró-iskola.
Díjtalan gépirás-oktatás. Ma-
gyar-német fogalmazás. Ke-
reskedelmi akadémián rendez-
tánárokt által oktatott szak-
tantárgyak. Az Országos Ma-
gyar Gyorsíró-Egyesület M-
vatalos tanfolyamai. Alapít-
otta Markovics Iván 1863.
Havonként új tanfolyamok.
Tájékoztatót küld a Gabels-
berger Szakiskola, ezeltől
Gyár-utca 4., (most kizárólag
Liszt Ferenc-tér 18.) Címre
vigyázzunk! A szakiskola
irogépkezelést is más utazott
nevelő tanfolyamoktól függet-
len. Telefon 64-68. Nyitva
szept. 1-től július 1-ig.

Gimnáziumban
színeljelen érett, kintűn bi-
zonyítványokkal rendelkező,
tanításban és irodai munkák-
ban jártas, elsőéves joghall-
gató, ki a magyar, német és
tót nyelvet tökéletesen bírja,
helyben vagy vidéken neve-
lői, korrepetitóri állást, ügy-
vői irodában, esetleg más,
megfelelő foglalkozást keres.
Skálázásán elvegezhető írás-
beli munkát is elvállal. B. F.
VIII., Aggteleki-utca 15. II.
15. 808

English
taught by highly intelligent
American lady. Danjanfeh-u. 37.
10050

Tanítást
vállal gyakorlott III. éves egye-
temi haligató. Cím: Nádor. Vö-
rösmarty-u. 18a. III. 28.

Polgáriskolai,
reáliskolai, gimnáziumi, keres-
kedelmi egyeses önkéntességre
képesítő vizsgára, minden éle-
pót- és javítóvizsára a legúj-
abb idő alatt legjobb sikerrel
étkészít a „Tanár” Budapest,
Thököly-ut 8. szám I. em. 8.
10182

Stenográfia
Budapest legnagyobb és
legkedveltebb gyorsíró-
iskolája a
„STENOGRÁFIA”
országos Gabelsberger
magyar, német gyorsíró
és gépiróiskola.
Kereskedelmi szak-
tantárgyak.
VII., Kazinczy-utca 8. I. em.
(Össze nem tévesztendő a
Kazinczy-utca 3-as szám
alatti Stolce-rendszerű is-
kolával.) 10021

Butor
Butorudvar.
Teljes lakberendezések közép-
pénzért és kedvező részletfizetésre,
nem feltétlenül árban kaphatók
Schwarz Lipót és testvére ká-
pitos mester és butorkereskedő-
nél, Budapest, Hársfa-utca 37.
Arjgyezék 60 fillér.

WECHSLER KÁROLYNÉ
VII., KIRÁLY-UTCA 23., I. e
(Kazinczy-utca sarok)

BUTOROK
Műbutorkereskedelmi
Részvény-Társaság Buda-
pest, IV., Váci-utca 9.
Nagy választék asztalos, kárpitos
és díszbutorokban, továbbá lüres
kézpénzesek és rezsizetrek.
Állandó kiállítás. Butoralbum 1
kor. Megrendelések vidékre.

BUTOR
teljes lakberendezés-
ket, közpénzért és banknál
többszörösen havi részletekre
v. banknál törlesztendő rezsizetrek
BARTOK FARKAS
butornagykereskedő
BUDAPEST, VII.,
Király-utca 13. sz.
Gozsdu-palota, II. és III. udv.
HITELESZTÁLY
fizetési feltételei:
300 koronáig havi 10 kor.
500 " " " 15 kor.
600 " " " 20 kor.
1000 " " " 40 kor.
Előleg 5% - Szabott
árak, ugyanazok mint
kézpénzesítésnél. -
Szállítás vidékre is. Felvi-
lágosítás díjmentesen.
Album 1 korona.

Uj rendszerű
BUTORHITEL.
Butorok enakt a legjobb
kivitelben kaphatók közpénzért
v. banknál törlesztendő rezsizetrek
BALÁZS és TÁRSA butorraktárában
Budapest VI., Róvay-utca 3. szám.
Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy
bank fizeti nekünk ki, a vevő
tehát a banknak maradéka, mi-
által a butor mindenkinél kész-
pénz-árban számíthatjuk.
A bankkölcsönt sem részlegjés
sem egyéb költség nem terheli.

Háló és ebédlő
garnitúrák, csillárak, réz-
ágyak, szőnyegdínyók, iro-
dai berendezések, pénzeszek-
benyelt, oleson eladók. Be-
raktározási Vállalat Buda-
pest, Gerleözi-utca 2. Bolt
szám 11.

Adás-vétel
Vadászfegyver
2 csőt, hibátlan Lankaster 15
frt. finom Hammelesz és finom
Drilling. Aron alul, ugyaztón
lőtézővek, rajzeszekzők
szemüvegek, oleso árban Radó-
nál, Egyetem-tér 5. Kiváratra
visszaadom a pénzt.

Zongorák,
pianók, harmonikumok csekély
részletfizetésre kaphatók. Horváth
hangszeresnél, Erzsébet-körút 2.
10504

Boroshordók
ujak és keveset használtak.
Semminemű javítást nem igény-
lők, rögz. ön töltők. Mindon
nagyágban és mennyiség-
ben, ugyaztón ájtos ászok-
hordók legelősebben kaphatók
Klein Mór, bor és hordó-nagy-
kereskedőnél Budapest, VII.,
Rombach-utca 8. 178

Faszenet
waggonrakományban szállít
Gerő Mundi Budapest, VI.,
Eötvös-utca 24. 10163

Tárogató
eladó 45 forint. Vogn Lajos Nép-
színház-utca 22. 9307

Üzlet
Biztos exisztencia,
Hovasmegyei nagyközségben,
más vállalat miatt eladó egy
18 éve fennálló kocsma- és
fűszerüzlet (trafik és bolyg-
clandási engedéllyel), a ház-
lak együtt, a melyben a
kocsma- és a fűszerüzlet-
helyiségen kívül szép urilak-
kás van, több melléképület,
pince, légtörőm és szép nagy
kert. Bővebb felvilágosítás o
lap kiadóhivatalában.

Pénz
Pénzkölcsönt
kaphatnak banktól gyorsan, pri-
vától aznap. Márton, Rákóczi-
ut 65. Vétősebbéleg. Telefon-
szám 61-75. 272

Pénzkölcsönt
rövid lejáratra. Törlesztés-
es és jelzőkölcösönt, I. és III.
helyre is, valamint tisztviselő-
nok fizetési előlegeket egy hely-
ben, mint a vidéken, saját infor-
mációra aznap folyósítottok.
Bank- és váltóelőnyönyt ház,
Parkas, VII., Wosselenyi-utca 17.
Vétősebbéleg/Telefon. 660

Pénzt butorra,
kocsikra, vasgöpekre e, kerék-
párokat, könyvekre és bármely
tárgyakra, melyeket nálam be-
raktározának 8 százalékos mellé-
telér és társ VI., Baross-tér
8., I. emelet, Telefon 97-66.

Pénzkölcsönt
300 koronáig, kereskedőknek,
iparosoknak, üzleteseknek,
segédeknek, minden szakmá-
ból, gyári alkalmazottaknak,
vidékre is. Singer, Huszár-
utca 1. Vétősebbéleg. Keres-
kedők, tisztviselők rövid le-
járatut is. 18392

Személyhitelt
magánpénzt, kezes nélkül is,
24 óra alatt megszerzek 1-2
-3 nap lejáratú. Bankköl-
csönt 3 nap alatt, havi vagy
negyedévi törlesztéssel, rész-
vénytársaságtól, nem szövet-
kezettől. Márton, Rottenbil-
ler-utca 12., I. 14 szám. Te-
lefonszám 84-66. Betétláza-
sokat háza, földre, telekre,
II., III. helyre is két nap
alatt elintézek olesó ka-
matra. 10.005

Lakás
Szépen
berendezett, az előszobából
különbejárattal, kétablakos, bu-
torozott szoba, intelligen ur-
nőnél két urnak azonnal ki-
adó, esetleg teljes ellátással,
VII., Akáfa-utca 24. II. 13.

Különféle
Poloskirtást
Jótállással, padló be-
eresztést, soroást vállal Nottor
Andrássy-ut 56. 20502

Sok pénz
megtakaríthatnak hölgyek és
urak, ha felkeresnek Wolsz
és Fenyő maradvékruházát,
Király-utca 13. (Gozsdu-pa-
lota), ahol legújabb női- és
férfi ruhakelmeket és selyme-
ket mesés olcsó árban besze-
rezhetnek. 133

Legkényesebb
megbízásokban utanjárok jutá-
nyoson. Ungar P. magánkutató
iroda Budapest, József-körus 62.
278

**Levélbélyeg-
gyűjteményemet** fo osztatom
a K 95 filleret küldök 24 kor-
erőt 2-95-ért 12 kor-erőt Gyönyör-
ű példányok 5 koronás próbá-
klélmény 1-30 Postó (Vétősebbéleg
bélyeg) Nagysolymosy, Maros-
bogat. 10788

FIDIBUSZ

1905-1906. évi teljes évfolyama megjelent dísz-
kötésben. 300-nál több rajz.
4 teljes regény, témérdek hu-
moros elbeszélés, vers, jó-
ízű tréfas apróság stb.

Ara 5 korona.
Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadó-
hivatalában Budapest, VIII.,
Röck Szilárd-utca 9. sz.
továbbá minden könyv- és papir-
kereskedésben, valamint az összes
hírlapkereskedőnél ugy Budapest,
mint vidéken. - Kávéházak,
kaszinók, társas- és olvasóter-
mek 15 százalékos engedményben része-
sülnek.

Urak!
Fel a szemekkel!
A világon egyedülálló magánkeze-
lés, a férfierez azonnali helyre-
állítására a Cr. Lúckesch
Floricithin-tabletták
által. Jótállás 3-szoros. Minta és
oktatási füzetke 4.40 fillér.
Kapható minden gyógytárban és
drogneriában, vagy a Dresdener
Bot. Laboratorium G. m. b. H.
szétküldést irodája által

**E. Than, Wien, III., Postfach 5,
1000a**

35 korona
egy divatos férföltöny vagy
felöltő mérték után romok
szabásban, finom gyapju-
szövetekből.

FRIED ÁRMIN
szabómesternél Budapest,
Váci-körút 39/H. Vidékre
minták bérmentre. Három
öltöny rendelésnél éves vasuti
jeggyel ellátott szabásom
költségemen odutazik.

Női óvszer.
Női orvosok által kipróbálva,
nagyon megbízható és soha nem
mondja fel a szolgálót

Melussa-Ovale.
Minta oktatással együtt K. 2.40.
Kapható minden gyógytárban
és drogneriában, vagy a Dres-
dener Bot. Laboratorium G. m.
b. H. szétküldést i odája által
E. Than, Wien, III., Postfach 5,
10010

34 korona
egy divatos férföltöny vagy
felöltő mérték után, romok
szabásban, finom gyapju-
szövetekből.
Rosner D. és Társa
férfi szabóknaál, Budapest, VI.,
Váci-körút 37. Veszünk
zálogodulást mindenféle
nyorsárurol. 29820

„THE ROYAL”
beszélőgép
a legújabb model-
okát szigorúan az
eredeti gyári
árakon
45% ár-
leszállítással

szállítunk havi 8-10 kor. rész-
letfizetésre is, vidékre is bérhová.
Láng Jakab és Fia
grammofon nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Fióküzletük: VIII., Baross-tér
4 sz. és Budán, Zsigmond-u. 9.
Arjgyezék ingyen és bérmentve.

Beraktározási
előlegező- és butorszállítás
vállalat.

HELLER TESTVÉREK,
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 1.
Rákóczi-(Kereses)-ut sarok. Tele-
fonszám 79-85.

18 forinttól
mérték után készíjtők a legelő-
gánsabb férföltönyt, tel-
kabátot, felöltőt francia-
angol- és hazai szövetekből.

28 forintól szalon, Ferenc
József, frakk és za-
kettöltönyt a legfinomabb
krep-vagy himalaja-szövetekből.
Budapesti évi lakónak kedvez-
ményes évi részletekre is. Négy
öltöny készpénz rendelésnél szá-
baszunkat nagy mintagyűj-
teményjel vidékre is
küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA
Budapest, Nagydófa-utca 3.

**„MAGYAR”
TEXTILIPAR.”**
Folyóirat. 10008

**A pamut-, gyapju-, len-
kender-, selyem- és juta
ipari és kereskedelmi
közlönye.**
Szerkesztőség
és kiadóhivatal
Ujvidéken.
Megjelenik havonta 2-szer.
Előfizetési ára egy évre 12 kor.

30 korona
finom szövetből divatos
férföltöny vagy felöltő
mérték után romok szá-
bás és finom kivitelben
Hajzi Vörösnyszabóság
Budapest, VII., Thököly-
(Csömör)-ut 3. szám
I. em. - Vidékre min-
ták bérmentve.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Igmándi keserűviz
Használata valódi áldás gyomorboj-
soknak és székszorulásban szenvedőknek.
az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt telje-
sen rendbe hozza.
Kapható mindenütt,
kis és nagy üvegekben